

Naujoji Europa žygiuoja nesulaikomai

Reicho užsienių reikalų ministerio von Ribbentrop kalba, pasakyta valstybinio akto Berlyne proga

BERLYNAS, XI. 26. Per priėmimą, kurį šiandien suruošė Kaiserhofo viešbutyje Reicho užsienių reikalų ministeris vakarykščio valstybinio akto proga ir Berlyną atvykusių Europos politikų garbei, Reicho užsienių reikalų ministeris von Ribbentropas pasakė kalbą. Pasveikinęs aukštuoju svečius, ministeris be kita ko pareiškė:

„Norėčiau pasinaudoti šiandien pasitaikiusia proga padaryti jums trumpą dabartinio karo kilmės ir jo ligšiolinės eigos apžvalgą, o taip pat išdėstyti Reicho vyriausybės opoziciją dėl dabartinės užsienių politikos padėties.

Dėl vokiečių kariuomenės ir sąjungininkių Italijos, Rumunijos, Vengrijos ir Slovakijos kariuomenių, dėl narsios tautos Šiaurėje ir savanorių kontingentų iš Ispanijos, Prancūzijos, Kroatijos, Danijos, Norvegijos, Olandijos ir Belgijos karžygiškumo sulaužyta valstybinė komunizmo ir bolševizmo galia ir ji — kaip yra pasakęs Fiureris — niekuomet nebeatstaus. Du didieji vyrai — Vokietijos Fiureris ir Italijos Dučė pirmieji prieš daugiau kaip 20 metų pažino šį pavojų ir pradėjo kovą prieš šią paskutinę nykstančios eros pažūrių ir papročių nustumimo išraišką, atitraukdami savo sveikas tautas nuo atsiveriančios bedugnės. Tačiau, sukūrę vidujines sąlygas savo tautų egzistencijai, abu vadai, žėndami antrąjį žingsnį, būtent užtikrindami savo tautų ateitį išorėje, sutiko, kaip atrodė, mažne neįveikiamą tos išorės priešišumą. Vakarų demokratijos nenorėjo nieko girdėti net apie pačius būtiniausius pakeltimus.

Šiandien veiki negalima įsivaizduoti, kad Anglija pradėjo šį karą prieš Vokietiją todėl, kad Vokietija, vykdydama laisvą balsavimą, norėjo įjungti ir Reichą vokišką Dancigo miestą ir nutiesti Dancigo koridoriumi autostradą. Tada buvo, žinoma, tik išorinis pretekstas, dėl kurio Anglija paskelbė 1939 metų rugsėjo 3 d. karą Vokietijai. Tikrumoje ano meto pasauli valdžiusios Anglijos valdovai nenorėjo pripažinti Vokietijai vietos, kuri teko Europoje šiai didelei tautai, arba kuri jai būtų stačiai užtikrinusi gyvenimą be rūšies. Užnot vėl atstatę vokiečių lygias teises ir šiuo lygibės tarp abiejų tautų pagrindu ieškoję jų abipusių siekimų išbalansavimo, o taip pat užnot sudarę naudingą interesu bendruomenę likusiojo pasaulio atžvilgiu, tie, kurie tuomet valdė, manė, galės užtikrinti savo nepagrįstas pretenzijas tuo, kad vėl slopins Vokietiją. Fiureris gi, priešingai, vedė Anglijos atžvilgiu plačią ir kantrią politiką, kurią galima pavadinti neturincia sau pavyzdžio, ir kurią reikia aiškinti tuo, kad Fiureris norėjo padaryti visa, kad pasiektų susitarimo su Anglija abiejų kraštu naudai.

Pagalvojus apie tos Fiurerio politikos plusus Anglijai, kurie buvo — ne tik visiškai teritorinis ir jūrinis anglų salų užtikrinimas, bet ir pasiryžimas panaudoti vokiečių jėgas britų imperijai išsaugoti, kiekvienas protingas žmogus nusitvers už galvos, matydamas kaip anglų politikai buvo apjaukę. Žinoma, jau tuomet, tu derybų metu, mums buvo aišku, kad sprendžiamos daugumoje žydiškos jėgos atstovavo Anglijoje šią pažiūrą: arba Vokietija sutiks su Anglijos jai skiriamu Europoje politiniu vaidmeniu ir priims Anglijos vokiečių tautai paskiriamą gyvenimo lygį, — arba bus karas.

Per visas ano meto derybas šis pridenktas arba atviras grasinimas karu buvo paskutinė anglų politikų smintis. Tada aš gal nesvyruodamas paliaudytį, nes laikotarpyje po nacionalsocializmo

įsigalėjimo pakartotinai gabenau į Angliją Fiurerio pasiūlymus ir kiekvieną kartą turėdavau grįžti ir Fiureriui pranešti, kad anglai savo užsipyrimė šiuos pasiūlymus atmetė ir kad pirma jiems pasirodžiusia palankia proga jie mums paskelbė karą. Kas atmeta tokius tik vieną kartą pasitaikančius palankius pasiūlymus, tas yra pasiryžęs kariauti. Tada buvo mūsų isitikinimas. Ar anglų propagandininkai buvo teisūs, sakydami, kad aš, nepažindamas anglų būdo, esąs Fiureriui pranešęs, kad Anglija niekuomet nekovosianti, palieku spręsti ateičiai. Bet ateitis nuspręs ir dėl dar vieno daug svarbesnio dalyko, būtent, — ar anglų politikai tuomet vedė išmintingą politiką, ar ne. Kai dėl manęs, tai manau, kad čia abejonės jau nebello. Prasiidėjus karo veiksmais, anglai vertė vieną Europos kraštą po kitą už juos kariauti. Pirmoji buvo Lenkija. Jei Anglija nebūtų Lenkijos garantavusi, tai, be abejonės, pastaroji būtų su Vokietija taikingai susitarusi. Bet Anglija, arba, tikriau sakant, ponas Churchillis, kuris, kaip neseniai patyrėme, jau tuomet už savo ministerio pirmininko Chamberlaino nugaros konspiravo su ponu Rooseveltu ir siekė konflikto, sukurstė Lenkiją spirtis. Tuo pat metu Prancūzija, su kuria Vokietija taip pat mėgino pasiekti susitarimo, Anglijai įsakius pradėjo karo veiksmus. Prie to pastūmėjo šį kraštą nuo Anglijos priklausą kvailiai arba nusikaltėliai. Paskui atėjo Norvegijos, o po to Olandijos ir Belgijos eilė. Tačiau vokiečių kariuomenei pavyko tuos kraštus per keletą mėnesių nuveikti ir užimti, ir Anglija susilaukė savo garbingojo Diunkircheno. Į šį karą — turtingųjų prieš nieko neturincius — istojo Reicho pusėje ir Italija. Bet Anglijai to viso dar neužteko. Tuo laikotarpiu ašis darė visas įmanomas diplomatinės pastangas, kad išsaugotų taiką Balkanams. Veltui. Anglija mėgino įkinkyti savo interesams Graikiją ir Jugoslaviją. Teisingai įvertindamas šią padėtį ir tų valstybių jau seniai daromas intrigas, jų ne neutralius veiksmus ir net karinę paramą, nukreiptą prieš Italiją jos kare Viduržemio jūroje, Dučė priėmė ir čia Anglijos išprovo-

kuotą kovą, — pirmoje eilėje prieš Graikiją — ir pradėjo karinius veiksmus. Kai ir Jugoslavija galų gale atsistojo Anglijos pusėje, ašis, atėjus geresniam metui laikui, per kelias savaites apvalė nuo anglų ir šią Europos dalį. Visa pono Churchillio ir jo prieš Vokietiją nusistačiusių sėbrų Jungtinėse Valstybėse, drauge su ponu Rooseveltu priešakyje, viltis buvo dabar Rytai.

Čia, gerbiemieji ponai, pereinu prie bendros laisvės kovos, kuri — tuo aš neabejoju — kada nors bus pažymėta kaip lemiamą tiek šio karo eigai, tiek visos Europos, o kartu ir viso kultūrinio pasaulio likimui: prie karo žygio prieš Sovietų Rusiją.

Notoje, kurią užsienių reikalų ministeris 1941 birželio 22 d. įteikė Sovietų vyriausybei, Reicho vyriausybė pranešė pasaulio viešumai, kaip begėdiškai ji sovietų vyriausybės buvo apgauta ir kad Sovietai 1939 metų sutartis traktavo tik kaip taktikos šachus. Stalinas numatė, kad Anglija yra pasiryžusi kariauti su Vokietija. Jis tikėjosi, kad tarp Vokietijos ir Vakarų demokratijų vyks ilgas nusialinimo karas, kuris jam leis be ypatingų pastangų oastūmėti bolševizmą į Europą. Tą jo viltį paverė niekais mūsų greitas laimėjimas ties Prancūzija ir anglų išsivarmas iš Europos. Dabar jis pakeitė savo taktiką, vėl pradėjo savo intrigas su Anglija ir Amerika ir pagreitino karinį pasirodymą prieš Vokietiją.

Užsienių reikalų ministerijos notoje tuomet buvo ypač nurodyta, kad jau per visus 1940 metus Anglijos ambasadorius Maskvoje Crispas stengėsi vis dėlto panaudoti sovietus anglų tikslams, ir kokios buvo tų mėginimų pasekmės. Tuo tarpu gi Reicho vyriausybė gavo tikslių žinių apie Anglijos parlamentu slaptus posėdžius 1940 metais. Buvo tiksliai patirta, kad žemieji rūmai po Prancūzijos pralaimėjimo buvo — ir tai galima suprasti — labai susirūpinę dėl tolimesnės karo eigos ir jo perspektyvų. Mūsų turimais duomenimis, ponas Churchillis po to mėgino vėl patraukti anglų tautą į savo karinės politikos pusę, pareikšdamas žemuo-siuose rūmuose: 1) Ryšium su Maskvoje vestomis derybomis jau būvę aiškiai pažadėta, kad Sovie-

tų Sąjunga ižengs į karą Anglijos pusėje, ir 2) jis turįs neribotą prezidento Roosevelto pažadą remti anglų karines priemones. Anglų ir rusų plano tikslas buvo, jei galima, pulti iš trijų pusių Balkanuose esančią vokiečių kariuomenę, — planas, kurį, kaip žinoma, mūsų draugų Balkanuose ir Turkijos vyriausybės laikysenos dėka pavertė niekais greitį ir lemiami ašies laimėjimai.

Netrukus po karo veiksmų tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos pradžios paskelbtoji karinė sutartis tarp Londono ir Maskvos buvo tik oficialus patvirtinimas padėties, kuri iš tikrųjų slapta jau buvo seniai. Šiandien visam pasauliui aišku, kad azartinis lošikas Churchillis, stumdamas Sovietų Rusiją nutraukti santykius su Vokietija, suderindamas čia savo pageidavimus su Rooseveltu ir Stalinu, pastatė Europoje savo paskutinę kortą prieš Vokietiją, tikėdamasis iš jos visko. Nepaprastai negarbingai Vakarų demokratijos per vieną naktį pradėjo dabar garbinti agresyvią karo sąjungą su bolševizmu. Net arkivyskupai, vyskupai ir kardinolai, kurie dar neseniai su šventu pykčiu kovojo su Rusija kaip su bedievybės lopšiu, staiga pradėjo skelbti, kad Sovietų Sąjunga busi visuomet krikščionybės lopšys, ir šiandien jos gynėjas, Canterbury arkivyskupas per oficialias pamaldas meldėsi už raudonąją armiją ir savo draugą Staliną. Vakarų demokratijose visi ūmai pradėjo reikšti pasigailėtiną meilę ir simpatiją žydiškai bolševikinei nusikaltėlių valstybei, nors ir netekdami Stalinui jo laukto-sios medžiaginės paramos.

Per penkis mėnesius pavirto niekais ir ši paskutinė anglosaksų karinė viltis Europoje. Manau, kad nepasakysiu per daug, tvirtindamas, jog šiuos penkis karo žygio Rytuose mėnesius galima pažymėti kaip didžiausią pasaulio istorijoje karinį pasiekimą. Per tuos penkis mėnesius kovojant prieš atkaklį ir net įmirtusį, o iš baimės prieš komisarų revolverius net iki paniekos prieš mirį besispiriantį priešą, prieš nesuskaičiuojamą karo medžiagą, artileriją, moderniausios rūšies tankus ir taip toliau, prieš milžiniškos Rusijos erdvės operatyvinius sunkumus, prieš

nepalankų orą, purvą, lietų, sniegą, šaltį ir prieš neįmanomus to krašto kelius, pavyko visiškai sumušti gerai apsiginklavusią ir skaičiumi didžiausią pasaulyje kariuomenę. Stumiamas nepažaboto valdžios troškimo pasaulinės žydijos garbinamas tironas sukonzentravo visą savo 190 milijonų tautos jėgą į vieną tikslą: pasaulį turi užgrobti bolševikinė Maskva. Darbas, grožis, šeima, Dievas rusams nebebuvo jokios sąvokos. Sunkiųjų darbų kalėjimo atmosferoje ūkininkai ir darbininkai buvo verčiami atlikti karinius darbus, ir paskutinis rublis buvo atiduodamas pasaulinės žydijos raudonajai armijai — ginklavimuisi ir dar kartą ginklavimuisi. Kal tik politinė ir karinė padėtis Europoje būtų pasirodžiusi palanki, žydiškai bolševikinis plienas volas turėjo sutriuškinti visą Europą. Būsimosios kartos amžinai dėkos Fiureriui drauge su vokiečių bei sąjungininkių kariuomenėmis, kad per milžiniškas 1941 metų naikinamasias kautynes pavyko šį milžiną sumušti ir Europą išgelbėti nuo sunaikinimo ir amžinos vergijos žydiškajam bolševizmui.

Tų sovietų pralaimėjimų ir 1941 metų eigoje įvykusio didžiosios europinės Rusijos dalies užėmimo pasekmės norėčiau suglausti šiaip: 1) Kariniu požiūriu nustojo savo reikšmės paskutinis Anglijos sąjungininkas kontinente. Tuo būdu Vokietija ir Italija su jų sąjungininkais pasidarė Europoje nebeįmanoma pulti. Atsipalaidavo milžiniškos jėgos. 2) Ekonominio požiūriu ašis ir jos draugai, o kartu ir visa Europa tapo nepriklausomi nuo užjūrio. Europa galutinai apsaugota nuo blokados. Jos karo pramonė pradeda tarnauti Vokietijos ir jos sąjungininkių karinei pramonei, ir tuo būdu dar milžiniškai pakeliamas Europos karinis potencialas. Tos milžiniškos erdvės organizavimas šiuo metu jau vyksta.

Tuo sudarytos abi paskutinės ir lemiamos sąlygos galutinai ašies ir jos sąjungininkių pergalei prieš Angliją. Apmokytų kareivių ir karo medžiagos trūkumas sovietams neleidžia išvystyti ateityje karo veiksmus, kurie galėtų turėti karui lemiamos reikšmės bendros padėties ribose. Bendro karo vedimo požiūriu ašis ir jos sąjungininkai kovoje prieš Angliją ir jos rėmėjus yra strateginiu atžvilgiu absoliučiai viešpataujantioje padėtyje. Tolesnėje karo eigoje dabar stovi vienas prieš kitą: Anglijos salos su savo Šiaurės Amerikos padėjėjais už Atlanto vandenyno, iš vienos pusės, ir milžiniškas Europos blokas — iš kitos. Vokietija ir Italija gali svarbiausias savo sausumos kariuomenes, laivyno ir aviacijos pajėgas sukonzentruoti tam, kad būtų suduodamas smūgis svarbiausiam priešui — britams. Šioje kovoje tiek strateginiu atžvilgiu, tiek ir žmonių ir karo medžiagos pa-

(Nukelta į 2 pusl.).

Britų laivynui vėl padaryta didelių nuostolių

Vokiečių povandeniniai laivai prie Solumo torpedavo anglų kovos laivą, o Atlante nuskandino vieną britų kreiserį. Prie Maskvos pasiekta žymių teritorinių laimėjimų

Nepaprastas pranešimas iš vyriausiosios Fiurerio būstinės. XI. 26.

Vyriausioji karinių pajėgų vadovybė praneša:

Britų karo laivynas pastarosiomis dienomis vėl turėjo sunkių nuostolių.

Be vakarykščiam karioomenės vadovybės pranešime paskelbto sužalojimo didesnio britų karo laivo, i kurį pataikė aviacijos torpedomis, prie Solumo vokiečių povandeninis laivas, vadovaujamas kapitono leitenanto barono von Tiesenhauzeno, puolė vieną britų kovos laivą ir jį gerai pataikė torpeda.

Toliau, povandeninis laivas, vadovaujamas kapitono leitenanto Mohro,

nuskandino Atlante vieną britų kreiserį „Drasono“ klasės.

Vyriausioji Fiurerio būstinė. XI. 26

Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Vidurinėje Rytų fronto ruože vakar savo puolimą mūsų

karinės pajėgos pasiekė žymių teritorinių laimėjimų.

Du sovietų karo laivai užplaukė ant vokiečių suomių minų užtvaro, ir, kilus smarkiems sprogimams, nuskendo.

Kovoje prieš Angliją karinės oro pajėgos dieną ir naktį stambaus kalibro bombomis apmetė uostų įrengimus ir aerodromus Anglijos pietvakarių ir pietryčių šalyse. Sėkmingai g'nant vieną laivų vilkstinę nuo britų greitųjų laivų puolimo, pataikius torpedai, nuskendo vienas vokiečių sargybos laivas. To laivo iguila išgelbėta.

Šiaurės Afrikoje vokiečių ir italų kariuomenės dalinų priešpuolis pasiekė naujų laimėjimų.

Sollumo fronte, nežūrint prieš puolimų pozicijos buvo atlaikytos. Pakartotinai prieš mėginimai prasiveržti iš Tobruko nuėjo niekais.

Be to, kaip praneša specialiu komunikatu, britų karo laivynas pastarosiomis dienomis vėl turėjo

sunkių nuostolių. Be vakarykščiam karioomenės pranešime paskelbto sužalojimo didesnio britų karo laivo, i kurį pa'alkyta aviacijos torpedomis, prie Solumo vokiečių povandeninis laivas, vadovaujamas kapitono leitenanto barono von Tiesenhauzeno, puolė vieną britų kovos laivą ir jį gerai pataikė torpeda. Toliau, povandeninis laivas, vadovaujamas kapitono leitenanto Mohro, Atlanto vandenynė nuskandino vieną britų „Dragon“ klasės kreiserį.

Iš vykstančių kovų priešais Maskvą srities pranešama apie didėjantį sovietų karių perbėgimą. Norėdama užkirsti kelią šiai krizei, Stalino vyriausybė jaučiasi urinti reikalo v enoje notoje pranešti apie žiaurų vokiečių karių elgesį su sovietų belaisviais. Vokiečių kariuomenė ir kartu su ja kovojantieji sąjungininku kariuomenės daliniai žiūrį su didžiausiu pasipiktinimu i toliaus klaidingas žinias, kuriomis atskleidžiamas žvėriškas bolševikų gaujų elgsmas ir kuriomis norima pakelti jų kovos morale.

Reicho ministerio von Ribbentrop kalba

(Atkelta iš 1 pusl.)
 naudojimu visus šansus turi savo pusėje Europos valstybių koalicija. Tačiau ir visai politinei pasaulio padėčiai bolševizmo nugalėjimas turi lemiamos reikšmės. Trišalio pakto sąjungininkų didžiųjų valstybių — Vokietijos, Italijos ir Japonijos — ir prie jų prisidėjusių valstybių persvara, iškritus Rusijai kaip didžiajai valstybei, pasidarė tokia stipri, kad aš nematau jokios kitos valstybių kombinacijos, kuri ilgainiui galėtų susidaryti. Taip pat ilgainiui nepaliks be pasekmių iš šios politinės ir karinės galybės pusės ir šiaurės Afrikos erdvė bei Artimieji Rytai. Tačiau Rytų Azijoje yra didžioji valstybė Japonija, kuri ten vadovaus tolesniam įvykių vystymuisi ir iš kurios, laikui bėgant, jokia pasaulio valstybė negali atimti jai priderančios dominuojančios pozicijos. Prieš šias valstybes šiandien stovi Anglija, kurios priešakyje yra ponas Churchillis. Niekas negali be pasipiktinimo žiūrėti į šį vyrą, kuris Anglijoje, be abejo, yra svarbiausias kaltininkas to fakto, kad Anglija paskelbė karą Vokietijai. Tačiau būtų nuostabu, jei ponas Churchillis jau šiandien iš savo širdies gilumos nebūtų supratęs, kad jis šio karo negali laimėti, bet kad Anglija jau šiandien yra pralūsi savo partiją. Savai tautai, žinoma, jis to negali pasakyti, todėl jis visas savo viltis deda į pagalbą pakutiniojo dar galimo sąjungininko — Jungtinių Amerikos Valstybių. Vokiečių tauta per visą savo istoriją niekuomet nejutė jokio pykčio arba net neapykantos Jungtinių Valstybių gyventojams. Tikriausiai, ir amerikiečiai nebuvo nusistatę prieš vokiečius. Nežiūrint to, ponas Rooseveltas visokiais būdais — intrigomis, sukčiavimais ir šmeižtais — stengiasi savo kraštą ir jo gyventojus įtraukti į karą su Vokietija. Vokietija visiškai nenorėjo tokio įvykių plėtojimosi. Tačiau po to, kai buvo konstatuota, jog čia pasisakė arba galėjo pasisakyti ne Jungtinių Valstybių gyventojai, bet „kad šią politiką nustatė vien tik ponas Rooseveltas kartu su Jungtinėse Valstybėse pasireiškiančiomis viso pasaulio tarptautinėmis žydijos srovėmis ir jos eksponentais, Fiureris atsižvelgė į tokią įvykių eigą ir Reicho vyriausybė, vadinas, nuo pat pradžios numatė Roosevelto priešišumą. Turėdamas galvoje tokią prezidento Roosevelto laikyseną, galėčiau aš štai ką konstatuoti: vis vien, ar Jungtinės Valstybės teiks karą medžiagą mūsų priešams, vis vien, kokio dydžio bus ta pagalba ir vis vien, ar Jungtinės Valstybės įstos į karą prieš mus ar ne, — tatali nekiek nebepakels šio karo pabaigos, t.y. ašies valstybių ir jų sąjungininkų pergalės.

Reikia sau pastatyti klausimą, kokie iš tikrųjų motyvai nusvėrė Roosevelto politiką. Buvę Lenkijos ambasadoriai Vašingtone ir Paryžiuje, savo laiku, duodami pranešimus savo vyriausybei, yra pareiškę, kad vyriausiasis prezidento Roosevelto veiksmų motyvas yra iš liguisto jautimosi kaltu. Kad aplenkty savo vidaus politikos nepasisekimus, Rooseveltas dar gerokai prieš šio karo pradžią sąmoningai stengėsi Amerikos gyventojus pakreipti į užsienio politikos pasisekimus. Dėl to jis kurstė nusistatytį prieš abiejose srityse didelį pasisekimų turinčius nacionalizmą ir fašizmą. Jis sąmoningai sukėlė bendrą karo psichozę ir viešai nusistatė už agresyvią politiką prieš ašies valstybes. Jis taip toli nuėjo, kad 1938 metais po Miuncheno jis net pagrasino Anglijos Chamberlaino vyriausybei uždėti jai varžtus, jei ji bandysianti susitariti su Fiureriu išspręsti Lenkijos klausimą geruoju. Iš šių pranešimų, o taip pat iš daugelio kitų autentinių žinių, kurios buvo paskelbtos dėl Amerikos prezidento laikymosi pastaraisiais metais, iškyla baimė kelių faktas, kad prezidentas Rooseveltas esąs paskutinę pradžiai ir tuo būdu svarbiausias šio karo kaltininkas.

Rooseveltui esant svarbiausiuoju kaltininku, Anglijai teks pakelti didžiausias kančias. Ar šiaip ar taip Anglijos perspektyvos yra daugiau

negu skurdžios: 1) Neį žemėje, nei jūroje Anglija pati viena ir net su Amerikos pagalba negali laimėti karo prieš trijų pakto valstybes ir jų sąjungininkus. Ilgainiui nuo tam tikro momento jos priemonės vis mažės, tuo tarpu kai mūsų galimybės didės. 2) Churchillio išprovokuotoje oro dvikovoje tarp anglių salos ir Europos visos kortos yra aiškiai prieš Angliją. 3) Rusams pralaimėjus, ašies valstybių, nes be Japonijos, dispozicijoje esanti ūkinis ir ginklavimosi potencialas yra nepalyginamai didesnis, negu anglių ir amerikiečių paėmus kartu. 4) Tėsdama karą, Anglija nustos pozicijos po pozicijos ir jos imperija vis daugiau ir daugiau pasidarys priklausoma nuo kitų. 5) Vokietijai ir jos sąjungininkams metus prieš Angliją savo koncentruotas jėgas jūroje ir žemėje, anglių sala bus nuniokiojama ir anksčiau ar vėliau turės pasiduoti. Būdamas tokioje rimtoje padėtyje, ponas Churchillis vis dar griežiasi savo žinomų priemonių — blefo ir dar karą — blefo, į kurių veikimą jis, greičiausia, nėra netiki. Ryšium su šiuo priminsime vis naujai pakartojamą anglių tvirtinimą apie tariamą vokiečių taikos zondavimą. Nuo to laiko, kai buvo begediškai ašies daugelis Fiurerio Reichstage pa-

reikšų taikos pasiūlymų, ypatin- gai pasiūlymas, padarytas po Prancūzijos sugniužimo, niekas iš vokiečių nebandė ieškoti taikos, net nemnė jos ieško. Nei šiandien, nei ateityje niekas nemano to daryti. Jei nepaisant to, iš Anglijos vis dar plinta žinios apie vokiečių ieškojimą taikos, tai tas gali būti paaiškinama tik tuo, kad iš tikrųjų anglių tauta siekia tokios taikos ir, gal bū, daugiau, negu ponui Churchillui patiktų.

Lygiai taip pat yra klaidinga, nors tas anglių saksų mentalitė, uturės didelių pasekmių, tikėti, kad ko nors anglių propaganda galės pasiekti kurstydama revoliuciją Europoje ir, būtent, vokiečių užmuose kraštuose ir pačioje Vokietijoje. Be Amerikos pagalbos, kurios dydžiu ir patį Churchillis nelabai jau žavisi ši priemonė, matyti, yra paskutinė dabartinės anglių vyriausybės vilis. Jei jau valstybės vyras savo viso krašto likimą remia „okia neprotinga viltimi, tai čia yra tikrai reta beprotybė. Yra viena aišku: nacionalsocialistinė Vokietija niekad nekapiuliuos. Tauta, kurią vadovauja Hitleris, leturi tik vieną mintį: kovoti iki pergalės. Tačiau Anglija to nesupranta, nes vis dar nenorima atsisakyti paskutinės vilies. O ponas Chur-

chillis turėtų, vis dėlto, suprasti, kad mūsų laikais, motorų, tankų ir smingamųjų lėktuvų laikais visiškai neįmanomi maistai nuginkluotose kraštuose. Be netas yra svarbiausia. Europos tautos visiškai nenori maistauti. Natūralu, tačiau, kad mūsų kontinentas, naujai po to, kai anglių politika yra įstūmusi Europą į karą, negali būti viena diena naujai atstatytas. Ir gimimo kančių negalima bus išvengti. Daugeityje vietų reikalinga bus perstatyti ir naujai padėčiai priprasti. Jei dar palieka daug ką išaiškinti, aptarti ir suvarkyti, tai daugumai Europos žmonių jau šiandien yra aišku: Anglijai visiems laikams kontinente nepalieka nieko ieško. Peršga! Anglija čia viską išnaudojo, vienus prieš kitus nustatinėjo, intrigavo, sukeldavo karą po karą, kurį visuomet vedavo svetimųjų kraujo sąskaita. Tai šiandien žino kiekvienas vaikas. Užat šiandien Europa nori visiems laikams atskratyti šios anglių politikos. Net ir pačioje Prancūzijoje prasideda pasireikšti šia prasme europiečių sąžinė. Europos tautos arčiau susiejo. Europa pirmą kartą savo istorijoje atsidūrė vienybės kelyje. Tai yra iš tikrųjų reikšminga pažanga. Šiandien ytuose beveik visų Europos valstybių sūntis kovoja už

mūsų žemės dalies gyvenimo ir kultūros išlaikymą. Šiose kovose bendrai pralietas kraujas svers daugiau, negu praeitųjų amžių palikimai. Naujoji Europa žygiuoja. Neklystamai ir nesulaikomai, nors ponas Churchillis, ponas Rooseveltas ir jo žydiški užkulisių vyrai to norėtų ar ne. Kariniai neįveikiami ir ūkiniai sągūds, mes galime mūsų žemės dalyje politiniai organizuoti kaip ir taikos metu. Iš tikrųjų Europa šiandien galėtų, jei būtų reikalas, visą trisdešimties metų karą, visiškai neišstatydama mūsų kontinentą į tokį pavojų, į kokį jis buvo anuomet patėkęs. Kartu su naująja Europos santvarka, kuri yra kuriama ašies valstybių ir jų draugų, žygiuoja ir Rytų Azija į naująją santvarką, kuriai vadovauja Japonija ir jos draugai. Niekas negali šios plėtotės ilgėliau sulaukyti. Niekas negali abejojti dėl galutinės pergalės šioje jaunųjų tautų kovoje už naująją santvarką prieš internacionalo žydiškųjų gešeftmacher'ų kliką ir politinius savo pačių tautų smaugėjus. Dėl to Apvaizda iki šiol mūsų kovas laimingai lėmė ir ji mums padės iki galutinio atbūndančiojo pasaulio naujosios tvarkos priešų sunaikinimo.

Anglų puolimas Marmaricoje atsimuša į ugnies sieną

Per kovas, kurios vyksta jau daugiau kaip savaitę, priešui padaryta sunkių nuostolių. Paimtas į nelaisvę britų generolas Armstrongas

ROMA. XI. 26. Italų kariuomenės generalinis štabas praneša: Narsi ašies valstybių kariuomenė atakliai ir sėkmingai kovoja plataus masto ir smarkiose kautynėse, kurios jau daugiau kaip savaitę be atvangos vyksta Marmaricoje.

Centriname ruože buvo sunaikintos priešų pajėgos, apsupotos į pietus nuo Sid Bezežo. Tarp belaisvių, kurių skaičius jau prašoka 5.000, be vienos šarvuotųjų brigados vado generolo Sperlingo yra ir pirmosios Pietų Afrikos divizijos vadas generolas B. F. Armstrongas drauge su dviem Amerikos kariniais stebėto-

jais ir keletu anglų bei amerikiečių žurnalistų.

Solomo fronte visį smarkūs trijų priešų divizijų prieš vieną Savonnis diviziją darytieji puolimai sutiko smarkų mūsų kariuomenės pasipriešinimą. Puolikams buvo padaryta vėl kruvinių nuostolių ir jiems nepavyko ką nors laimėti. Sunaikinta daugiau kaip 20 tankų ir daug jų apgadinta. Priešlėktuvinė gynyba numušė vieną priešų lėktuvą. Sėkmingai vyksta viena mūsų pradėtoji parėmimo akcija.

Naktį į lapkričio 25 d. su dideliais nuostoliais buvo atmušti priešų junginiai, mėginę prisitarti prie Bardijos.

Prie Tobruko — gyva artilerijos veikla iš abiejų pusių. Trento divizijos artilerija numušė du anglų lėktuvus. Vokiečių ir italų aviacija visą dieną rodė didelę veiklą. Buvo bombarduoti ir sėkmingai apšaudyti iš kulkosvaidžių autovežimiu telkiniai, tiekimo transportai ir paskirai stovėję priešų lėktuvai. Vienas mūsų bombonešis numušė vieną anglų naikintuvą. Vokiečių aviacija lapkričio 23 ir 24 d.d. numušė drauge su vakarykščiame kariuomenės pranešime paminėtais lėktuvais viso 26 priešų mašinas. Dykumų srityje po atakiaus mūsų igulos pasipriešinimo pranešėnės priešų jėgos užėmė Gialo oazę. Prie-

šui buvo padaryta didelių nuostolių žmonėmis ir medžiaga. Priešo motorizuotą vorą mūsų lėktuvai be paliovos bombardavo ir apšaudė kulkosvaidžiais. 15 autovežimiu buvo padegta ir apie 50 apgadinta. Vienas mūsų lėktuvas, vykdydamas ginkluotą žvalgybą virš oazės, buvo užpultas trijų priešų lėktuvų, kurių vieną jis numušė. Prieš lėktuvai nemetė bombų į Bengazi. Du žmonės buvo užmušti ir padaryta nežymių medžiaginių nuostolių. Agedabijoje du anglų lėktuvai atliko žemai skrisdami, puolimų veiksmus. Vienas degdamas nukrito žemyn.

Nepaprastai stiprus žemės drebėjimas

BERLIN. Įvairių kraštų seismografijos stotys antradienio vakare užregistravo itin stiprų žemės drebėjimą, kurio centras dar nėra nustatytas. Königstuhlio, prie Heidelbergo, observatorijos seismografas žemės drebėjimą užregistravo už 2.700 kilometrų. Ameriko žvaigždžių observatorijos pažymėjo, kad tai stipriausias iki šiol buvęs žemės drebėjimas. Vienoje anglių observatorijoje jau pačioje drebėjimo pradžioje dėl snarkaus drebėjimo buvo sugadinti registravimo įrankiai. Lisabonoje drebėjimas buvo jaučiamas be jokių įrankių. Ten jis užtruko keliolika se-

kundžių. Namai virpėjo. Gyventojai bėgo iš butų ir susisiekimas laikinai sustojo. Iki šiol turimomis žiniomis, nuostolių nepadaryta.

JENA. Antradienį prieš pat 19 val. Jenos valstybinio žemės drebėjimo tyrimų instituto instrumentai parodė plačiausio masto žemės drebėjimo katastrofą už 3.000 kilometrų. Greičiausiai šio drebėjimo židinis buvo Atlanto vidurinė dalis netoli Azorų. Šis židinis yra žinomas kaip labai gyvos žemės drebėjimų veiklos sritis. Ji yra kaip tikta toje vietoje, kur Viduržemio jūros baseino lūžio zona susikerta

su Atlanto slenkščiu. Dažniausia drebėjimo židinis būna jūros dugne, tačiau pakartotinis didelis drebėjimas buvo toks stiprus, kad žemės judėjimas pasiekė Europos žemyną, o ypač buvo jaučiamas Ibero pusiasalyje. Kaip žinoma, vakar Lisabonoje buvo smarkus žemės drebėjimas.

ROMA. Imolos ir Prato seismografinės stotys vakar vakare pažymėjo nepaprastai stiprų drebėjimą, kuris sugadino seismografus. Drebėjimas ėjo iš šiaurės rytų į pietų vakarus. Jo centro atstumas vertinamas 330 kilometrų.

Negrįžo vienas mūsų povandeninis laivas. Rytų Afrikoje — artilerijos veikla abiejose pusėse prie Celgos, Ualagos ir Cherchero bazių, o taip pat priešakinį dalinių susidūrimai, kurių metu priešui padaryta žymių nuostolių.

Gondaro baterijos pavertė niekaš priešų šarvuotųjų mėginimus prasiveržti. 10 tankų buvo sunaikinta ir keletas kitų mūsų taiklios artilerijos apgadinta.

Rooseveltas iš streikų neišsikrapšto

NEW YORKAS. Dėl geležinkelių streiko grasinimo Rooseveltas pranešė, kad jis paskatino abi puses dar kartą susitikti penktadienį priešpiet. Jis pats iškis penktadienį popiet kelioms dienoms išvykti į Warmspringso vasarvietę.

HULLIS APIE DERYBAS SU JAPONIJA

VASINGTONAS. Valstybės sekretorius Hullis spaudai dėl derybų su Japonija pareiškė, kad, kaip ir anksčiau, vedami pasitarimai, kuriuose vispusiškai apsvarstomi įvairūs klausimai. Dabar negalima pranašauti, konstatavo jis, kad pasitarimai vyks toliau. Antradienį ryšium su tomis diskusijomis jį vėl aplankė anglių ambasadorius. Paklausus, Hullis paneigė, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė ketinanti siūsti kariuomenę ir į Olan-

du Indiją. Kariuomenės pasiuntimas į Gvinėją yra dalis politikos, kuri buvo nustatyta Havanos konferencijoje.

„TIMES“ GRASINA SUOMIJAI

STOCKHOLMAS. Pareikšdamas savo nusistatymą dėl Suomijos prisidėjimo prie antikominternio pakto, anglių laikraštis „Times“ grasina Anglijos karo paskelbimu Suomijai. Laikraštis kaltina Suomiją dėl invazijos į Rusiją, kuri ją sukompromitavusi. Todėl esą aišku, kad britų vyriausybė šitoki elgesį laikys reikšmingu ir vėl turės apsvarstyti sovietų reikalavimą paskelbti karą Suomijai, Rumunijai ir Vengrijai.

ADANA. Jeruzalės radijostantradienio vakare pranešė, kad iškisolinis Libano vyriausybės prezidentas Alfred Nakašas priėmė pasky-

rimą būti „Libano respublikos prezidentu“. Dar nėra nustatyta, kada Libano nepriklausomybė bus paskelbta.

AMERIKOS LAKŪNAI MOKYS KINŲ LAKŪNUS

NEW YORKAS. United Press korespondentas Wallace Carrollis telegrafuoja iš Manilos, kad lygiai 500 Amerikos oro pajėgų karių išvyko į Tolimuosius Rytus mokytį kiniečių prieš japonus. Tie kariai yra 100 patyrusių lakūnų ir 400 techniškojo personalo, kurie, Jungtinių Valstybių vyriausybė leidus, pasitraukė iš Jungtinių Valstybių kariuomenės ar laivyno oro pajėgų, kad galėtų dirbti kiniečių tarpe. Didelis skaičius Jungtinių Amerikos Valstybių lakūnų esąs iš Penssacolos aviacijos bazės. Amerikiečiai toliau stato „Curties-P 40“ karo lėktuvų.

Per 3 minutes vokiečių zenitinė artilerija numušė šešis britų lėktuvus

BERLIN. Dar labiau pakilo tas retas lėktuvų numušimo rekordas, kurį vokiečių zenitinė artilerija prie Belgijos Lamanšo pakraščio pasiekė lapkričio 23 d. nuo 13,26 val. iki 13,29 val. Iki vakar dienos suskaičius penkių britų lėktuvų likučius, dabar zenitinės artilerijos saugojame pajūrio ruože surastas dar vienas numuštas britų lėktuvas. Tai patvirtina, kad per tris minutes vokiečių zenitinė artilerija numušė šešis britų lėktuvus.

Žydai siūlo savo kareivius, tik jiems trūksia ginklų

NEW YORKAS. Kolonijų ministris Moyne, pasak Associated Press, anglių lordų rūmuose pranešė, kad karo medžiagų stoka sukliudžiusi sudarymą 10.000 žydų kariuomenės britų armijai. Kaip žinoma, kariuomenė, sionistų vadui Jungtinėse Valstybėse pasiūlius Weizmannui, turėjo būti sudaryta Palestinoje ir kitose šalyse.

LIMA. Į Limos uostą Callao vakar įplaukė Jungtinių Valstybių kreiseris „Trenton“.

Pokarinė butų statyba Vokietijoje

Nors Vokietijoje iki pat šio karo ir iš dalies karo metu vyko gyva butų statyba, vis dėlto ji nebuvo pakankama, kad galėtų pašalinti butų trūkumą. Tiesa, butų trūkumas paskutiniiais metais nebedidėjo, bet ir mažėjo jis tokiu tempu, kad visiškai butų trūkumo pašalinimo tegalima buvo tikėtis po daugelio dešimtmėčių.

Kiek butų trūkumo problema Vokietijai opi, matyt, iš apskaičiavimų, kad per artimiausią po karo dešimtmetį reikėtų statyti kasmet po 600.000 butų. Tai yra dvigubai daugiau kaip paskutiniiais metais. Pinigais pavertus, išeina 5½ — 6 mrd. markių kasmet. Suma — ir Vokietijai ne tokia maža.

Karo metu apie didesnio masto statybą netenka galvoti, nes stįnga tiek darbo jėgos, tiek statybinių medžiagų. Užtat jau dabar galima ruošti pokarinę statybą. Taip Vokietijoje ir daroma. Su pasirošimo darbais pravartu susipažinti ir mums.

Pagrindą visai pokarinei butų statybai duoda Fiurerio 1940 m. lapkričio 15 d. įsakymas. Juo nustatyta, kad pokarinė butų statyba turės sudaryti tinkamas gyvenimo sąlygas daug vaikų turintiems šeimoms, kurios turės užpildyti karo padarytas spragas. Kad galima būtų tuojau po karo griebtis vykdyti butų statybos programą, dar karo metu reikia numatyti tinkamas pasirošimo priemones.

Fiurerio nustatytų reikalavimų įvykdymą pasima valstybė (reikšas). Ji tai daro per reicho komisariją socialinei butų statybai. Juo Fiureris yra paskyręs Darbo Fronto vadą dr. Robert Ley. Pastarasis jau yra išleids visą eilę nuostatų, keičiančių jam pavestus uždavinius.

Pokarinė butų statyba bus vykdoma pagal kasmet iš anksto sudaromą planą. Jo dydį tvirtins Fiureris, tačiau jau dabar nustatyta, kad pirmaisiais po karo metais turės būti pastatyti 300.000 butų. Šioje programoje daugiausia dėmesio bus kreipiama į butus lauko darbininkams ir į atskirus namus bei nedideles sodybas turintiems nuosavo kapitalo.

Pačioje butų statyboje nebus laikomasj kurios vienos butų formos, bet bus statoma tiek nuomojami butai kelių aukštų namuose, tiek nuosavi namai su daržais, tiek nedidelės sodybos su ūkio dalimi ir dirbamos žemės priedu. Tuo būdu išsprendžiamas ir ginčas dėl butų formos, savo laiku sudaręs kuone pasaulėžiūros objektą. Kuri iš šitų formų kurioje vietoje bus panaudota, pareis nuo vietos sąlygų.

Patys butai bus trijų dydžių: a) 3 kambarių 59 m², b) 4 kambarių 71 m² ir c) 5 kambarių 83 m².

Kiekviename bute bus: gyvenama virtuvė 22 — 24 — 26 m², tėvų miegamasis 16 m², 1—2—3 miegamieji po 10 m², apsiplovimo kambarys (dušas) su atskira išviete 5 m² ir prieškambarys 6 m². Be to, visuose butuose turi būti vietos pasidėti valgiams ir šiaip rakandams. Butai kelių aukštų namuose turi turėti 3 m² balkoną, o visi gyventojai — galimumą lengvai pasiekti nuo bombų saugią s'ėptuvę, priakytą taip pat ir miegoti.

Pirmaisiais penkeriais metais po karo metinė butų statybos programa susidės iš tokių dalių: 2 kambarių ir virtuvės butai — 10%, 3 kambarių ir virtuvės butai — 80% ir 4 kambarių ir virtuvės — 10%. Taigi, pradžioje kone visi butai bus statomi 3 kambarių, gyvenamos virtuvės, apsiplovimo kambario su atskira išviete ir prieškambario, bendro 71 m² ploto.

Šiokiu butų dydžio nustatymu pašalinama svarbiausia žala esamuose butuose — jų mažumas. Kaip rodo statistika, apie pusę visų Vokietijos butų turi 1 — 3 kambarius, taigi, priklauso mažųjų butų kategorijai. O tai laikoma viena iš priežasčių, kodėl vedusios poros nenori iš viso vaikų turėti ar tenkinasi jų vienu arba dviem — būdami suspausti patys viename kambaryje ir virtuvėje, jie tiesiog nebepajėgia dar daugiau susispausti. Naujieji,

pakankamo dydžio butai įgalins išauginti gausias ir sveikas šeimas.

Be naujieji butai bus ne tik pakankamo gyvenamo ploto — jų nuoma arba išsipirkimo į nuosavybę šlaidos bus nedidelės ir suderintos su pajamomis, tu, kuriems butai skirti. Manoma, kad trijų kambarių ir gyvenamos virtuvės su priedais buto nuoma sudarys apie 30 markių mėnesiui. Valstybė pašalpins prie butų statybos ir kitai rūpinis, kad nuoma būtų pakeliamą.

Nuomos aukštis d'ele dalimi pareis nuo statybos kaštų. Juos manoma atpiginti keliais būdais: a) bus nustatytos tvirtos kainos statybiniams sklypams, kad nepasireikštų spekuliacija, b) bus sunormuotas aukštų aukštis, sienų storis, stogų, lubų bei laiptų konstrukcijos langai, durys ir kitos statybinės dalys, c) darbai statybos vietose bus mechanizuoti ir suprastinti, d) pirmuosius penkeris metus bus įpareigota laikytis špinių planų.

Statybinių medžiagų pramonė yra įpareigota jau dabar imtis atitinkamų priemonių, kad pritaikytų savo gamybinių pajėgumą pokarinei paklausai. Būsimoje butų statyboje turės būti ypatingai taupomas medis ir geležis. Taip pat ir plytų, kurių kasmet reikės net 18 mrd., statybinių medžiagų pramonė tiek nepagamins. Todėl turės stipriau pasireikšti cementas, molis, porcelana-

nas, dirbtinės smalos ir kitos dirbtinės medžiagos.

Visą butų statybą vykdys arba vietos savivaldybės, arba visuomeninės butų bendrovės, arba kitos institucijos, atskirais leidimais. Nuomininkams butai bus atiduodami vietos savivaldybių, pritarus partijai. Tuo reikalu bus išleistas atskiras potvarkis. Jau dabar būsimai statybai rezervuojamos žemės, vykdomas planavimas ir ruošiamas net parodos. Karą baigus, beliks griebtis darbo — visa bus paruošta. Pradėtos didesnio masto butų

statybos gali būti baigtos, jeigu butai ir nesutinka su čia minėtais reikalavimais. Tačiau mažųjų butų skaičius neturi viršyti 20%.

Šis esminis 1940 m. lapkričio 15 d. įsakymas apima tik socialinę butų statybą. Privačios butų statybos jis neliečia. Pastaroji bus galima tiek, kiek jai liks statybinių medžiagų nuo socialinės butų statybos. Tačiau čia palankumo susilauks ne tie, kurie stato butus spekuliaciniais tikslais, bet tie, kurie statosi butus sau.

A. T.

EKRANAS

„Vanduo Kanitogai“

„Vanduo Kanitogai“ — viena filmų, kuri kaupia savyje daug gyvenimiškos tiesos, ne nuobodžios, bet patraukliai nuotykingos.

Nerimstančios sielos inžinierius baigia įrengti užtvanką ir džiūgauja dėl atlikto darbo, kuriuo naudosis tūkstančiai žmonių. Bet pasipina klūbūs. Atsiranda tokių, kurie egoistinio biznio nieku būdu nemano atsakyti ir dėl to griebiasi bet kokių priemonių, kad užtvanka nebūtų paleista į darbą. Iš pradžių sabetuoti vyksta. Inžinierius Oliveris Montstuartas gindamas vieną agentą nušauna ir priverstas bėgti. Bet po kiek laiko grįžta ir atidengia priešininkų kortas.

Hans Albers sukuria tįpišką inžinierių, amžiną nenuoramą, maištaujantį žmogų, nesitenkinantį kasdieniška pilkuma, bet žvelgiantį į gyvenimą giliau, ieškant turinio gilybės, atskleidžiant aspektus, kurie daugelyje gnūdiuoja ir pelėja. Tiesa, Montstuartas turi silpnųjų. Viena didžiųjų bus besalkis girtavimas. Vis dėlto jis nėra tįpiškas girtuoklis, trumpinas laiką kantinoje, nesirūpindamas tiesioginėmis pareigomis. Jame nemirė pareigos jausmas, ir jo vedinas inžinierius Montstuartas atlieka heroinio pasiaukojimo žygi. Nenuuskendęs tuščiaaviduriškume, sklindinas kovos dvasios, jis kimba į darbą ir patvirtina ilgą laiką mullintos teisybės triumfą. Jo žvilgsnyje išbręžtas neiškusis šypsnys, išvargęs veidas slypi nuotaikingą energiją, tarytum provalstė niurį rudens naktį. Jis nėra galutinal sugedęs.

Būdingos Hans Albers atliekamos dailės: „Džonio sužadėtinė“ ir „Džonio galas“. Ypatingai antroji, dainuojama filmos pabaigoj, daro didesnio įspūdio ir kai kam svirpina jausmingumo stygas.

Charlotte Susa, moteriškoji Hans Albers partnerė, atkuria kantinos šeimninke. Tai kiek laisvokų pašifurų moteris, ir artistė savo vaidyba patenkina. Jos veido išraiška vykusiai charakterizuoja kai kuriuos jos būdingus gyvenimo pasireiškimus ir veikia tįtkinčiai.

Atskirai žymėtiną mažasias Reechy, ištikimas inž. Montstuarto pagalbininkas visada — laimėje ir nelaimėje. Sklindinas gyvenimo išminties, prisisunkęs kietoko humoro — ištikimas klūmus ir atsidavęs tarnai.

Ispūdinga, įelektrinta filmos pabaiga, praeintai inžinieriaus aukojimosi ženkle. Savo darbu kaisone jis pelno neužmirštamą padėką ir garbę, bet ja per vėlu džiaugtis. Iškamuoja širdis neišlaiko, ir inžinierius Oliveris Montstuartas, nesirūpindamas savimi, savo geroje, ir to patiekęs sukniumba po tautinė vėliava.

Nors „Vanduo Kanitogai“ jau buvo demonstruota Kaune kaip „Kapitonas Oliveris“, bet dar dabar įdėmiai žiūrims. Šią filmą tenka laikyti viena iš geresnių paskutiniu laiku rodomy.

K. ČERKELIONAS

Vokiečių Reicho autostrados

Kai 1933 metais nacionalsocializmas paėmė Vokietijos valdžią, vienas iš svarbiausių programos punktų buvo išspręsti kelių problema. Keliai turėjo būti pirmiausia pritaikyti pagyvėjusiam ir, svarbiausia, motorizuotajam susisiekimui, Vokietijos motorizacija, kuri tada buvo pradėta, rado puikiausią atspindį milžiniško kelių tinklo statyboje. Šitos kelių statybos pagrinde yra Reicho autostradų pravedimas. Tos autostrados visam laikui yra surištos su Adolfo Hitler vardu. Tų autostradų tinklas yra kaip galima daugiau patarnauti greitesnei Vokietijos motorizacijai, ir jos yra skirtos vien auto susisiekimui. Tuo nuoseklumu ir užsibrėžto tikslo siekimu, kurio pasizymi visas nacionalsocializmo planingumas, ši mintis tapo realizuota.

Nuo pat pradžios autostradų statybai vadovavo šios mintys: autostrados skiriamos naudotis vien lengvųjų automobilių ir sunkvežimių susisiekimui. Susisiekimui visomis kitomis priemonėmis palie, kamas visas kitas kelių tinklas, kuris autostradų įvedimu atpalaiduojamas nuo susisiekimo automobiliais. Kad susisiekimas autostradomis būtų ko greičiausias ir kiek galima atpalaiduotas nuo nelaimingų atsitikimų, tas autostradas reikia išvesti pro tokias vietas, kurios yra atokiau nuo tirštai apgyventų ir apstatytų sodybų. Per kelių, geležinkelių

ir vandens kanalų susikryžavimus pastatyti tiltai, ir tuo būdu tos kryžkelės visiškai išvengiamos. Įvažiavimas ir išvažiavimas į autostradas pravedami taip, kad bet koks užsikirtimas ar susidūrimas visai pašalinami. Visos autostrados turi du važiuojamuosius takus, kurie vienas nuo kito atskiriami žole apželdyta juoste. Tuo būdu susidurti dviejiems priešingomis kryptimis važiuojantiems automobiliams negalima. Abiejų važiavimo takų plotis siekia 27 metrus. Tai įgalina išvystyti didesnį judėjimą netrukdomai ir greitai.

Vienas svarbiausių autostradų statybos faktų yra tas, kad jos išrastos ne raštine, bet per kruopštų ir sunkų darbą vietoje — lauke. Jos yra vietos aplinkai pritaikintos ir išnūdoja visas gamtos sukurtas sąlygas. Tuo pasiekiamas, kad gamtos vaizdų pasikeitimal nevargina automobilių važiuojančiojo, ko nebūtų galima išvengti važiuojant kokį 100 km paprastu keliu, nueitiesiant per tokią pačią gamtinę aplinką.

Šitų autostradų statybai buvo sukonstruotos savotiškos mašinos, kurios metų būryje buvo dar patobulintos. Konstruktuojant vis naujas mašinas pasiekiamas vis greitesnis autostradų tiesimas. Autostrados važiavimo takai yra pastatyti iš įvairios medžiagos, žiūrint,

kokios reikalauja vietos sąlygos. Pagrindinė sąlyga statybinei medžiagai yra ta, kad ji būtų atspari oro pasikeitimams ir nereikalaujūt per dažnų pataisymų. Be to, važiuojamasis takas turi laiduoti taip pat saugų važiavimą, kaip sauso, taip pat ir lietingo bei drėgno oro metu. Toms autostradoms reikalingi ne vien jas prižiūri ir saugų žmonės, bet taip pat ir ištisas tinklas benzino tankų, ypatingų autostradinių viešbučių ir poilsio vietų tolimos kelionės krovinių automobiliams.

Autostradų tinklas, kuris prieš šio karo pradžią apėmė per 10.000 kilometrų, jungia šiandien jau beveik visas Reicho svarbiausias aritis.

Tas milžiniškas darbas atliktas per šešerius metus. Jau yra suplanuota pravesti autostradas kaip į naujas Reichui tekusias vakaruose ir rytuose eritis, taip ir pačiose tose srityse. Nežiūrint karo, kad ir sumažintu tempu, tie planai įgyvendinami. Taip pat ir statyba didžiojo transeuropinio kelio, kuris vakaruose nuo Kanalo per Vokietiją ves į Istanbulą, jau pradėta. Autostradų dėka šiandien yra pasiekta didesniuose atstumuose žymiai greitesnio auto susisiekimo, laisvesnio susisiekimo kitais šalies keliais ir nepaprastai žymaus benzino, alyvos bei padangų sutaupymo.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

74

— Nerandu žodžių, kuriais galėčiau tamsoms padėkoti.

Ir iš tikrųjų nebežinojau, kaip jiems padėkoti už jų nepaprastą gerumą ir užuojautą.

Lenkiškai kalbąs karininkas, tur būt, adjutantas, pašaukė vieną puskarininkį, berods, sanitarą, kuriam įsakė suieškoti mieste butą ir įkurdinti mane; tik ne pas žydus.

Visiškai sutemo, mums beieškant buto. Mane lydįs puskarininkis kiekvienoj vietoj, duris prasivėręs, pirmiausia paklausia:

— Ar čia ne žydai gyvena?

— Žydai, pone, — visur vis gauname tą patį atsakymą.

— Velniai jus pagautų: ar čia vieni žydai ir tegyvena, — kantrybės nebetekęs, puskarininkis pradėjo keiktis.

Pagaliau viename dideliame atskirame mediniame name tarp sodų ir daržų, atokiai nuo centro, radome gudus gyvenant. Puskarininkis, apžiūrėjęs kambarius, gražų salioną ir miegamąjį su dviem lovom paskyrė man: nors ir šitame bute taip pat gyvenęs kažin koks žydas komisaras, bet jis pabėgęs su bolševikais. Žydo buvo palikti geri baldai, gražios minkštos lo-

vos ir brangi patalinė. Tame name buvo pasilikusi gudų Virgeičukų šeima, kuriems puskarininkis įsakė, kad man duotų viską, ko prašysiu. Su puskarininkiu labai maloniai atsiveikino. Virgeičukai, vykdydami vokiečių kario įsakymą, net per daug jau rūpinosi, norėdami mane patenkinti.

Minkštuose pataluose tą naktį miegojau kaip užmuštas. Pabudau tik saulei gerokai įspindus į mano atdarą didelį langą. Nepaprastas malonumas! Tyras ankstaas ryto oras, paliai langus žydinčių alyvų, liepų ir baltųjų akacijų kvapas tiesiog svaigina. O čia taip neapsakomai malonu po tokių vargingų nakvynių miškuose ir balose, kur dūzgia milijonai uodų, lepinti savo išvargusių kūnų minkštuose, švariuose pataluose. Vis dar abejojau, ar tai nebus toks nepaprastai malonus sapnas.

Liepos 5 d. divizijos štabas išvažiavo iš Červenės Berezinos bei Mogilevo kryptimi. Červenėje liko tik karo komendantūra gražiam mūriniam name, parko viduryje, ir lauko ligoninė.

Vaikščiodamas parko takeliais ir gėrdamasis gamtos gražumu, sutikau ir komendantą, kuris mane tuoj pažino ir liepė ateiti pas jį į komendantūrą 5 val. po pietų. Dabar tame parke vietoj karių ant suolelių ir pievelių medžių pavėsyje sėdėjo daug civilių žmonių — vyrų, moterų ir vaikų. Daugiausia tai buvo karo pabėgėliai iš Minsko. Jie labai trukdė komendantą, prašydami leidimų grįžti į Minską ir toliau. Komendantas visiems liepė atvykti 5 val. prie komendantūros, kur ir bus išduodami leidimai. Žmonės, žiūrėdami į nuolat pravažiuojančius sunkvežimius ir lengvus automobilius, negalėjo

atsigėrėti:

— Tai kad jie į kautynes važiuoja kaip į vestuves. Tik paklauskite: važiuoja, ir jų automobiliuose radijas groja, o kaip jie valgo — ir duonos ir mėsos turi. Tai ne mūsų driskiai!

Iš tikrųjų, vokiečių kariai nieko nebijo. Žmonės jų automobilius, šarvuočius čiupinėja, glosto — vokiečiai nieko jiems nesako, tik šypsoi žiūrėdami ir duonos dar duoda jiems paragauti.

Penktą valandą nuėjau į komendantūrą. Prie komendantūros jau susirinkusi didžiausia minia. Tarp jų maišėsi gana daug civiliais drabužiais persirengusių raudonarmiečių, kuriuos birželio 2 d. mačiau Molotovo kolchoze. Jie, tur būt, sakėsi esą karo pabėgėliai arba buvę politiniai kaliniai ir tuo būdu gavo leidimus grįžti į namus.

Čia pamačiau ir tris savo pažįstamus — du lenkus iš Kauno kalėjimo ir vieną lietuvį iš Šiaulių — gimnazistą Joną Z., kuris birželio 26 d. šaudymo metu pabėgo.

Komendantas mane priėmė be eilės ir parašė labai gerą raštą, kuriame pažymėjo, kad grįžtančiam į Lietuvą pulkininkui P. prašoma teikti visokeriopą pagalbą. Su tuo raštu visur buvau mandagiai priimamas ir visu kuo aprūpinamas.

Liepos 6 d. smarkiai lijo, negalėjau keliauti. Liepos 7 d. buvo ūkanota — kelionei labai patogi diena. Stipriai papusryčiaęs, anksti rytą atsiveikinau su maloniais šeimnininkais ir išėjau tuo pačiu kruvinuoju plentu, kuriuo mus varė iš Minsko birželio 25 ir 26 d. Tuos šešiasdešimt tris kilometrus nutariau pereiti dviejų dienų žygiu.

(B. d.)

Bekanntmachung ueber Preise fuer Heu und Stroh

Gemäss § 4 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland vom 11. September 1941 (Verkündungsblatt S. 7) be-

stimme ich für die Generalbezirke Lettland und Litauen die folgenden Höchstpreise mit Wirkung vom 17. November 1941.

Ware	Erzeugerpreis frei Einkaufslager oder Waggon Erzeugerstation	Grosshandelsverkaufspreise*) ab Einkaufslager oder frei Waggon ohne Ueberlagernahme	Kleinhandelspreise	
			unter 500 kg	über 500 kg**)

I. ungepresst:

Wiesenheu					
I. Güte	41,—	47,65	50,70	58,60	55,50
II. Güte	35,—	41,50	44,40	52,30	49,40
Kleeheu					
I. Güte	51,—	57,80	60,90	68,30	66,10
II. Güte	47,—	53,60	56,30	63,45	61,40
Sommerstroh	21,50	26,75	29,40	39,70	36,70
Winterstroh	20,50	25,75	28,40	38,70	35,70

II. gepresst:

Wiesenheu					
I. Güte	44,50	49,60	51,90	57,50	55,50
II. Güte	38,50	43,45	45,75	51,25	49,25
Kleeheu					
I. Güte	54,50	59,55	61,80	68,90	66,60
II. Güte	50,50	55,35	57,60	64,40	62,40
Sommerstroh	25,—	28,85	31,—	38,65	36,50
Winterstroh	24,—	27,85	30,—	37,65	35,50

*) Bei Lieferung franko Empfangstation darf auf den Grosshandelspreis ein Zuschlag von RM — 60 je to erhoben werden.

**) Bei Lieferung ganzer Waggon gilt der Grosshandelspreis franko Empfangstation.

Die Höchstpreise für Stroh gelten für eine Ware bester Qualität, d. h. sie darf nicht verstockt, muss trocken und von natürlicher Farbe sein und einen natürlichen Strohgeruch aufweisen.

Wiesenheu I. Güte ist Heu von Natur — oder Kulturwiesen, in dem nicht mehr als 30 Prozent minderwertige Gräser enthalten sein dürfen. Das Heu muss rechtzeitig eingeerntet sein, eine gesunde Farbe und einen guten Heuduft aufweisen.

Wiesenheu II. Güte ist Heu von Natur — oder Kulturwiesen, in dem

bis zu 50 Prozent minderwertige Gräser enthalten sein dürfen.

Unter Kleeheu I. Güte ist angesätes Futter zu verstehen, das nicht mehr als 15 Prozent Gräserdurchwuchs und Unkraut enthält. Das Kleeheu muss rechtzeitig eingeerntet sein, eine gesunde Farbe und einen Kleeheuduft aufweisen.

Kleeheu II. Güte ist angesätes Futter, das nicht mehr als 25 Prozent Gräserdurchwuchs und Unkraut enthält.

Kleestroh gilt nicht als Kleeheu. Riga, den 14. November 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland

In Vertretung
gez. FRUENDT
Beglaubigt:
SCHULZ
Justizsekretär

Bekanntmachung Nr. 3 ueber Preise fuer Steinsalz

Gemäss § 4 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland vom 11. September 1941 (Verkündungsblatt S. 7) bestimme ich für die Generalbezirke Litauen und Lettland die folgenden Höchstpreise für Steinsalz:

- § 1. 1) Bei Abgabe durch die Lietūkis an den Einzelhandel ab nächstgelegtem Lager der Lietūkis in Säcken je 100 kg 4.— RM.
- 2) Kleinverkaufspreis je kg 0,05 RM.

3) Gewerbliche Verbraucher sind bei Abnahme von mindestens 1.000 kg zu dem Einkaufspreis des Einzelhandels unmittelbar von der Lietūkis zu beliefern.

§ 2. Die Bekanntmachung tritt mit dem Tage der Verkündung in Kraft. Riga, den 9. Oktober 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland
In Vertretung
gez. FRUENDT.

Skelbimas

dēl aukščiausios valgomosios (kalnų) druskos kainų

Pagal 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimų nustatymo Rytų Krašte 4 § (Skelbimų lapas publ. 7), nustatau generalinėms Lietuvos ir Latvijos sritims sekancias aukščiausias valgomosios (kalnų) druskos kainas:

- § 1. 1) Išduodant mažmenų prekybai per Lietūki iš artimiausiai esančio Lietūkio sandėlio maišuose, už 100 kg 4.— RM.
- 2) Mažmeninio pardavimo kaina už kg 0,05 RM.
- 3) Vartotojai pramonei, imantieji ne mažiau kaip 1.000 kg, gauna tiesiai iš Lietūkio mažmenų prekybos pirkimo kaina.

§ 2. Skelbimas įsigalioja nuo paskelbimo dienos. Ryga, 1941 m. spalio 9 d.

Reicho Komisarų Rytų Kraštui pavaduodamas (pas.) FRUENDT

Bekanntmachung

ueber Hoechstpreise fuer Bier

Gemäss § 4 der Allgemeinen Anordnung über die Preis- und Lohngestaltung im Ostland vom 11. September 1941 (Verkündungsblatt S. 7) bestimme ich für den Generalbezirk Litauen im Einvernehmen mit dem Reichskommissar für das Ostland folgende Höchstpreise für Bier:

Lagerbier mit Stammwürzgehalt von mindestens 9 Prozent:

- 1. Brauereiabgabepreis für Fassbier 46.— RM/hl.
- Brauereiabgabepreis für Flaschenbier 54.— RM/hl.
- 2. Ausschankpreis für Fassbier und für Flaschenbier in Gaststätten 0,72 RM/l.
- 3. Ladenverkaufspreis für Flaschenbier 0,60 RM/l.

Die Preise für Flaschenbier verstehen sich ausschliesslich Flasche. Im Falle der Erhebung von Flaschenpfand sind die Flaschen jederzeit gegen Rückzahlung des vollen Flaschenpfandes zurückzunehmen.

Die Ausschankpreise gelten ausschliesslich Bedienungsgeld. Die bisherigen Lieferungsbedingungen dürfen nicht zu Ungunsten der Abnehmer verändert werden.

Die Bekanntmachung tritt mit Veröffentlichung in Kraft. Kauen, den 26. November 1941. Der Generalkommissar für Kauen Im Auftrage: gez. NABERSBERG

Skelbimas

dēl aukščiausių kainų alui

Pagal 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio apie kainų ir atlyginimų nustatymą (Skelbimo lapo 7 psl.) 4 § aš nustatau Lietuvos generolinei srčiai, susitaręs su Reicho Komisarų Rytų Kraštui, sekancias aukščiausias pardavimo kainas alui:

- Sandėlinis alus nemažesnio 9% pagrindinės medžiagos kiekio:
- 1. Alaus daryklos išdavimo kaina statinėmis 46.— RM/hl.
- Alaus daryklos išdavimo kaina buteliais 54.— RM/hl.
- 2. Valgyklose išpilstymo kaina statinėmis ir buteliais 0,72 RM/l.
- 3. Krautuvių pardavimo kaina buteliais 0,60 RM/l.

Buteliais pardavimo kaina suprantama be butelio. Tuo atveju, kai bus pakeltas užstatas už butelius, buteliai kiekvienu metu bus prilmami gražinant pilną užstatą.

Išpilstant kaina suprantama be atlyginimo už patarnavimą. Iki šiol buvusios pristatymo sąlygos negali būti pakeistos pirkėjo naudai. Skelbimas įsigalioja jį paskelbus. Kauen, 1941. XI. 26 d. Generalinio Komisarų Kaune pavaduodamas (pas.) NABERSBERG

Skelbimas

dēl aukščiausių šieno ir šiaudų kainų

Pagal 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimų nustatymo Rytų Krašte 4 § (Skelbimų lapas publ. 7), nustatau genera-

linėms Latvijos ir Lietuvos sritims sekancias aukščiausias kainas, kurios veikia nuo 1941 m. lapkričio 17 d.:

Prekė	Kaina gamintojui franko pirkimo sandėlis arba vagonas gamintojo stotyje.	Pardavimo kaina didmenų prekyboje*) iš supirkimo sandėlio arba franko vagonas be perkrovimo sandėlin.	Kaina mažmenų prekyboje.	
			mažiau 500 kg	daugiau kaip 500 kg**)

RM už to					
I. nepresuotas:					
Pievų šienas					
I rūšies	41,—	47,65	50,70	58,60	55,50
II rūšies	35,—	41,50	44,40	52,30	49,40
Dobilų šienas					
I rūšies	51,—	57,80	60,90	68,30	66,10
II rūšies	47,—	53,60	56,30	63,45	61,40
Vasariinių javų šiaudai	21,50	26,75	29,40	39,70	36,70
Ziemiinių javų šiaudai	20,50	25,75	28,40	38,70	35,70
II. Presuotas:					
Pievų šienas					
I rūšies	44,50	49,60	51,90	57,50	55,50
II rūšies	38,50	43,45	45,75	51,25	49,25
Dobilų šienas					
I rūšies	54,50	59,55	61,80	68,90	66,60
II rūšies	50,50	55,35	57,60	64,40	62,40
Vasariinių javų šiaudai	25,—	28,85	31,—	38,65	36,50
Ziemiinių javų šiaudai	24,—	27,85	30,—	37,65	35,50

*) Siunčiant franko į paskyrimo stotį, galima pridėti prie didmenų prekybos kainos priedą — 60 RM vienai tonai.

**) Siunčiant visą vagoną galioja didmenų prekybos kaina franko paskyrimo stotis.

Šiaudų aukščiausios kainos galioja geriausios rūšies prekei, t. y. ji turi būti nesuplėkusi, sausa, natūralios spalvos ir turėti natūralų šiaudų kvapą.

I rūšies pievų šienas yra natūraliu arba kultivuotu pievų šienas, kuriame neturi būti daugiau kaip 30% mažaverčių žolių. Jis turi būti laiku nušienautas, sveikos spalvos ir turėti gerą šieno kvapą.

II rūšies pievų šienas yra natūraliu arba kultivuotu pievų šienas, kuris gali turėti iki 50% mažaverčių žolių. I rūšies doobilų šienas suprantamas kaip sėtas pašaras, kuriame gali būti ne daugiau kaip 15% žolių ir piktžolių. Dobilų šienas turi būti laiku nuplautos, sveikos spalvos ir turėti doobilų šieno kvapą.

II rūšies doobilų šienas yra sėtas pašaras, kuris turi ne daugiau kaip 25% žolių ir piktžolių.

Dobilų šiaudai nesiskaito doobilų šienų.

Ryga, 1941 m. lapkričio 14 d. Reicho Komisarų Rytų Kraštui pavaduodamas (pas.) FRUENDT

RADIJO PROGRAMA

PENKTADIENIS, 29. XI.

5.00 Vokiečių kariams RP; 6.00 Dienos mintys. Rytinis koncertas (pl.); 6.40 Mankšta. Vad. Kotryna Marijošienė; 7.00 Zinios vokiečių k. RP; 7.15 Zinios lietuvių k.; 7.30 Koncertas RP; 8.00 Ūkininkams; 8.20 Koncertas RP; 9.00 Zinios vokiečių k. RP; 9.15 — pertrauka; 10.00 Richardo Štrauso ir Bruoknerio kūrinų koncertas (pl.); 11.00 Laiko įvykiai; 11.30 Koncertas (tęsinys); 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; 12.05 Pl. muzika; 12.30 Zinios vokiečių k. RP; 12.45 Pl. muzika; 13.00 Zinios lietuvių k.; 13.15 Vidudienio koncertas RP; 14.00 Zinios vokiečių k.

14.15 Popietinis koncertas RP; 15.00 Zinios vokiečių k. RP; 15.30—16.00 — pertrauka; 16.00 Gediminas Galvanauskas: Ūkiškas atstatymas; 16.15 Andriaus Kuprevičiaus fortepijono rečitalis; 16.45 Zinios lietuvių k.; 17.00 Zinios vokiečių k. RP; 17.15 Garsų paradas (pl.); 17.45 Iš Petro Vaičiūno poezijos; 18.00 Garsų paradas (tęsinys); 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, paskaitos karo politikos temomis ir Zinios vokiečių k. RP; 20.15 Paukščių koncertas. Operetė; 21.00 Zinios lietuvių k.; 21.10 Vokiškai lietuviams; 21.20 Mažojo orkestro koncertas; 22.00 Zinios vokiečių k.; 22.15 Šokių muzika (pl.); 23.00 Programos pabaiga.

Lietūkio buhalterijos tarnautojai
Škultinui Karoliui
dėl jo tėvelio mirties gilią užuojautą reiškia
Lietūkio direkcija ir bendradarbiai

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad lapkričio 28 d. 8 val. Karmelitų bažnyčioje už tragiskai mirusios
a. a. Alicijos Mikštaitės
vėlę bus atlaikytos gedulingos pamaldos.
Lidūj tėval ir sesutės

Sportas karo ženkle

Kariai susipažįsta su SSSR sportu

Kai karys gauna pašto siuntinį, jo žvilgsnis pirmiausia krypsta į naujienas apie žmoną, tėvus ar šiaip artimuosius. Paskui jis kimba ir laikraščius ir vienas pirmųjų dalykų, kuo jis susidomi, bus sporto skyrius. Jei jau ne kariai daugelis pirmiausia peržvelgia sporto skyrių, tai juo labiau karys, atitrūkęs nuo didžiųjų sportinių įvykių, bent per laikraščius seką savo simpatizuojamų komandų žygius, džiaugiasi pasisekimais ir raukia kaktą, kai favoritus ištinka vienkia ar kitokia nesėkmė.

Pasibaigus mūšiams ir gyvenimui kryptelėjus į normalią vagą, tuojau atbunda didžioji aistra. Futbolininkai susimeta į vienuolikes ir pradeda rungtynes. Neatsilieka boksininkai, lengvatletai, gimnastai ir kitokie. Žinoma, ne visados tenka pasinaudoti tinkamais įrengimais. Pagaliau, tai nėra taip svarbus dalykas, ir pasitenkinama tuo, kas yra.

Daugiatautė kariuomenė, žygiuojanti ir Rytus, ne paskutinė vietoj domina Sovietų Sąjungos sportinis gyvenimas. Apie jį ypatingai daug žinių niekad neturėta, dėl to panašus smalsumas patiesinamas. Kai pasaulio jaunuomenė mėgsta dažnai susitikinėti, važinėja iš krašto į kraštą ir pažįsta žemės rutulį sporto rungtynių ženkle, sovietai ignoravo bet kokią išvyką į užsienius. Vieniems ir kitiems, kas darosi už sienos, buvo visai nežinoma. Sovietai nedalyvavo nei Amsterdamo, Los Angeles, Berlyno olimpiadose, nei futbolo pirmenybėse Prancūzijoje, Romoje ar Montivideo. Raudonųjų sportininkų nematėme bokso arenoje, Daviso taurės varžybose, pagaliau, jie nesirodė pasaulinėse slidžių pirmenybėse Cortinoje, Lahči, Garmisch - Partenkirchene ar Zakopanėje.

Žinoma, tai nieku būdu nereiškia, jog Sovietų Sąjungoje nebuvo sportuojama. Priešingai, sportas ten buvo propaguojamas, bet visa tvarkyta gana savotiškai, įmaišius politinę propagandą, nekreipiant dėmesio į technikos gudrybes, nesisteniant sistemingai tobulėti. Laikraščiai nuolat skelbė, jog sovietų sportininkų pasiekimai geriausi pasaulyje. Didelį vaidmenį vaidino netikė teisėjai, savo neobjektyviais sprendimais daug kam sumaišę kortas. Daug kur vyravo vien jėga, kuria stengtas viską pasiekti, atmetus techninį lanktumą. Jei sovietai būtų nenutraukę ryšių su kitų kraštų sportuojančiu jaunimu, jų sportininkai būtų parodę tikrai gražių dalykų. Jau dabar buvo gerų sunkumų kilnotoju, keletas plaukikų ar lengvatletų, bet jie būdavo profesionalai. Šiaip bendras sporto lygis buvo menkokas. Pasitenkinta įvairiais krosais, kuriuose priverstinai turėdavo dalyvauti tūkstančiai žmonių. Pastarieji atlikdavo savo užduotį kaip išmanydami, neretai sau pakenkdavo, nes patarti, kaip tinkamai sportuoti ir pasirinkti atitinkamą šaką, niekas nepatardavo. Sportinis pajėgumas, grįstas jėga ir suplaktas su politika, pasirodė pragaištingas ir nedavė tokių pasekmių, kokios galėtų būti, jei Rusijos jaunimas kuo siena nebūtų buvęs atskirtas nuo kitų kraštų, su kuriais bendraudamas galėtų daug ko pasimokyti ir pasižymėti.

PENSININKŲ ŽINIAI!

Pensijų avansai už lapkričio mėnesį bus išmokami sekanciu tvarka:

- a) byl. Nr. 1—200 XII. 1 d.
- " " 201—400 " 2 d.
- " " 401—600 " 3 d.
- " " 601—800 " 4 d.
- " " 801—900 " 5 d.
- " " 1214—1400 " 5 d.

b) apskrities pensininkams — kiekvieną darbo dieną. Pareiškusiems norą apskrities pensininkams, pensijos bus siunčiamos paštu. Persiuntimo išlaidas apmoka pensininkai.

Visi pensininkai pensijų avansus atsiima iki XII. 15 d.

Pensijų avansai išmokami Kauno Soc. Aprūp. įstaigoj, Maironio g. 29 nr., visomis darbo dienomis 9 — 15 val., dienomis prieš šventadienius 9 — 12 val. 4066(1)

Š. m. lapkričio mėn. 25 d. ryta su šiuo pasauliu persikyrė **Veržikauskienė Elzė**.
Kūno išlydėjimas iš Kauno I Valst. Ligoninės į miesto evangelikų kapus įvyks š. m. 28 d. 12 val. 30 min. Apie tai praneša giminėms ir pažįstamiems nullidė **vyras ir dukta**.

Kauno Didysis Teatras

Penktadienį, lapkričio 28 d.,
PRISIKELIMAS
P. Vaičiūno 5 v. komedija.
Bilietai nuo 0,20 — 1,00 RM.

Šeštadienį, lapkričio 29 d.,
COPPELIA
Delibo 3 v. baletas
Bilietai nuo 0,30 — 1,50 RM

Sekmadienį, lapkričio 30 d., 13 val.,
TARTIUFAS
Moljerio 5 v. komedija.
Bilietai nuo 0,50—2,50 RM.

Sekmadienį, lapkričio 30 d., vakare,
AIDA
G. Verdi 8 pav. opera.
K. Petrauskui dalyvaujant.
Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM.

Spektaklių pradžia 18,30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

Kauno Jaunimo Teatras

Sekmadienį, lapkričio 30 d., 15 val.
Premjera
KELIAUJANTI PURIENA
Manfred'o Kyber'o 4 veiksmų, 10 pav. pasaka.
Bilietai nuo 0,40 — 1,00 RM.

Bilietai parduodami teatro kasoje kasdien nuo 10 — 15 ir nuo 17 — 19 val.

Kauno Operetės Teatras

Šeštadienį, lapkričio 29 d., 15 val.
Kauno miesto teatre
„LINKSMOJI NASLĖ“
F. Leharo 3 v. operetė.
Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM 3907(1)

Valstybinė Pabaigų Plytinė prašo visus asmenis, turinčius pagrįstas pretenzijas, pateikti jas raštu iki 3 m. gruodžio mėn. 15 d. Taip pat visi asmenys bei įstaigos, turinčias užpirktas Plytinėje prekes ir dar neatsiėmusias, jas atsiimti iki to pat laiko.
Po to laiko jokios pretenzijos patenkintos nebus. 3924

SKELBIMAS

Pranešame, kad Radviliškio Vartotojų Kooperatyvas (Siaulių apskr.) yra likviduojamas. Prašome kreditorius pareikšti savo pretenzijas raštu iki 1941 m. gruodžio mėn. 15 dienos. Vėliau pareikštos pretenzijos nebus priimamos.
Likvidacinė Komisija 3938(2)

J. MARKAUSKO B-VĖ

„MOTORAS“
Gesellschaft, Prekybos registro skyr. A Nr. 3858, elektromechanikos dirbtuvė Nr. 1. Elektromechanische werkstat Nr. 1. Kaunas, Duonelaičio g. 15, t. 2371. Atlieka elektrotechnikos darbus. Perviniojami elektros motorai, dinamos, transformatoriai, ekspertizė, remontas, elektros priežiūra, elektros medicinos ir šildymo aparatai. Telef. 23712. 3903(5)

SKELBIMAS

Biržų Apskritis Savivaldybės Pramonės Įmonėms Kraštų dvare tuojau reikalingi:
1. technikas — mechanikas XI kat.,
2. plytų gamybos meisteris IX kat.,
3. staliai — meisteriai.
Kandidatų prašymus su trumpu gyvenimo aprašymu prašomi siųsti Kraštų dv., Krinčino valsč. 3957(1)

SKELBIMAS

Vilniaus I valstybinei amatų mokyklai reikalingas sekretorius — buhalteris. Atlyginimas 110 RM mėnesiui.
Kreiptis į mokyklą, Vilnius, Aukštaitių g. 5. Direktorius 3960(1)

Vidurinė Sodininkystės Mokykla Vilniuje

Sios mokyklos tikslas yra paruošti smulkiųjų žemės ūkio šakų specialistus.

Mokslas trunka 3 metus. Išėjus 3 metų kursą, reikia atlikti pasirinktoje specialybėje 1 metų praktika. Išlaidas galutinius egzaminus ir atlikus praktiką teikiamas sodininkystės techniko vardas.

Mokykloje einami šie dalykai: 1) sodininkystė, 2) daržininkystė, 3) gėlininkystė, 4) dekoratyvinė sodininkystė, 5) paukštininkystė su žuvininkyste ir kaliniais žvėrimis, 6) sėklininkystė, 7) bitininkystė, 8) technologija, 9) augalų apsauga, 10) sodininkystės ekonomija ir sąskaita, 11) pritaikomoji prekyba, 12) pritaikomas matavimas, 13) botanika, 14) žemdirbystė, 15) visuomenės mokslas, 16) vokiečių kalba, 17) chemija-fizika.

Greta čia išvardintų teorinių dalykų, vykdomos iš jų ir pratybės, atliekamos mokyklos gėde bei medelyne, šiltnamiuose ir daržuose, bityne, paukštidėje ir kituose įrengimuose.

I mokyklą priimama berniukai ir mergaitės, nejaunesni kaip 16 metų ir nevyresni kaip 22 metų amžiaus, baigę žemesniąją žemės ūkio mokyklą, gimnazijos 3 klases arba Fredos žem. sodininkystės mokyklą.

Mokslas mokykloje pradedamas sausio mėn. 16 diena. Norį įstoti į mokyklą turi iki gruodžio mėn. 25 dienos paduoti mokyklos direktoriui savo ranka rašytą prašymą ir prie jo pridėti: 1) išėtojo mokslo (mokyklos) pažymėjimą, 2) gimimo metriką, 3) sveikatos liudijimą, 4) gyvenimo aprašymą ir 5) du savo atvaizdus.

Neturtingesni mokiniai gauna po 250 rublių stipendijos mėnesiui. Mokiniams stipendijos skirstomos tada, kai jie priimti ir atvykę mokyklon mokytis, t. y. po sausio mėn. 15 die-

nos. Prasiėdę mokslui, mokinys, norįs gauti stipendiją, paduoda mokyklos direktoriui prašymą su neturtingumo liudijimu, kurį atvykdamas mokyklon turi pasimti iš savo valsčiaus savivaldybės.

Prie mokyklos yra bendrabutis, už kurį (buta, kura, šviesa, valgio gaminimą ir patarnavimą) reikia mokėti 20 rublių metams. Neturtingi mokiniai visiškai arba iš dalies nuo šio mokesčio atleidžiami. Už valgi bendrabutyje mokiniai užsimoka. Tam mokesčiui pakanka beveik pusės stipendijos.

Mokyklos adresas: Vidurinė Sodininkystės Mokykla, Vilnius, Sėlių g. 50, tel. 1074.

Mokyklos Direktorius 3949(2)

Skubiai reikalinga kontoros tarnautoja-ja, gerai mokanti vokiečių ir lietuvių kalbas. Priimtina ir tikrai kelioms valandom į dieną dirbti.
Kreiptis Kauno Kirpėjų artelės kontoron — Daukanto g. Nr. 6b. 4068(2)

SKELBIMAS

Marijampolės Apskritis Ligoninė reikalingas prityres, su stažu, laborantas I eilės (gali būti ir ne gydytojas), su atlyginimu X kategorijos. Kreiptis asmeniškai į ligoninės vedėją. 4062(3)

Naujai atremontuoti pradėjo veikti nakvynės namai „POLSIS“.

Kainos pigios ir mandagus patarnavimas. Vasario 16 d. gatvė Nr. 10. 3936(6)

Švietimo Vadybai

Vilniuje, Volano gt. 10
galima skambinti šiais telefonais:
Per Vilniaus m. centrinę:

1. Švietimo Generalinis Tarėjas	170
2. Švietimo Generalinio Tarėjo pavaduotojas	350
3. Juriskonsultas	2841
4. Aukštojo Mokslo Departamento Direktorius	360
5. Vidurinio Mokslo " " " "	910
6. Pradžios " " " "	870
7. Meno Departamento Direktorius	850
8. Kanceliarijos ir Ūkio Skyriaus Viršininkas	620

Švietimo Vadybos centrinės telefonai Nr. Nr. 701, 380, 440, 1200, 1040.

Per ją gaunami šie Švietimo Vadybos vidaus telefonai:

1. Aukštojo Mokslo Departamento vyr. Referentas	44
2. " " " " Sekretorius	28
3. " " " " Sekretoriatas	30
4. Vidurinio " " " " Referentas	1
5. " " " " Sekretoriatas	1
6. Vidurinių Mokyklų Inspektorius	7
7. Pradžios Mokslo Departamento Ūkio ir Finansų Skyrius	25
8. " " " " Bibliotekų ir suaugusiųjų švietimo skyrius	26
9. Pradžios Mokslo Departamento Pradžios ir pagalbinių mokyklų skyrius	27
10. Pradžios Mokslo Departamento Vaikų Namų ir Vaikų darželių Referentas	35
11. Pradžios Mokslo Departamento Vaikų Namų ir Vaikų darželių Sekretoriai	34
12. Specialinio Mokslo Departamento Specialinių m-lų Inspektorius	36
13. Specialinio Mokslo Departamento I rengimo Inspektorius	42
14. Specialinio Mokslo Departamento Sekretoriai	24
15. Specialinio Mokslo Departamento Finansų ir Ūkio Skyrius	33
16. Pedagoginio Parengimo Departamento Mokytojų Seminarijų kursų ir cenzo reikalų Referentas	5
17. Pedagoginio Projektavimo ir instruktavimo Referentas	13
18. Pedagoginio Projektavimo ir instruktavimo Sekretoriai	3
19. Meno Departamento Dailės Referentas	20
20. Meno Departamento Bendrasis Skyrius	23
21. Finansų Skyriaus Viršininkas	29
22. " " " " Revizoriai	6
23. " " " " Biudžeto ir Atskaitomybės Skyrius	10
24. Centrinė buhalterija	2
25. Kasa	11
26. Statistikos Skyriaus Viršininkas	41
27. Kanceliarijos ir Ūkio Skyriaus Viršininkas	31
28. " " " " Registracija	19
29. " " " " mašininės	16
30. " " " " Ūkio vedėjas	19
31. Švietimo Vadybos Taupomoji ir Skolinamoji kasa	39

3664(1)

Dalyvavusieji laidojant 3 m. liepos mėn. 9 d. L. Raud. Kryžiaus ligoninėje nuo šalčio mirusį šaulį-partizaną

ADOMAS FURMANAVIČIŲ
(Kurmanavičių),

maloniai prašomi pranešti savo adresu J. Furmanavičių Vilkaviškyje, Basanavičiaus g. 50, arba Kaune — Vl. Būrei telefonu Nr. 29412. 4063(3)

G. G. K. V. B-VĖS „PARAMA“ NARIŲ DĖMESIUI

„Paramos“ valdyba, norėdama išaiškinti veiksmingumą „Paramos“ kooperatyvo narių sudėtį, maloniai prašo visus bet kada (ar pirmaisiais „Paramos“ veikimo metais, ar sovietiniais laikais) užsirašiusius į „Paramą“ narius asmenis, išskyrus žydų tautybės piliečius, šiuo metu gyvenančius Kaune, arba jo apylinkėse

UŽSIREGISTRUOTI

Registracija bus atliekama visose mūsų maisto produktų krautuose, drauge registruojamomis gruodžio mėn. prekių kortelėmis, arba atskirai, ir „PARAMOS“ SEKRETORIATE, Karmelitų g. 22, darbo valandomis. Neuzsiregistravę iki 1942 m. sausio mėn. 1 d. visi buv. „Paramos“ nariai jau tokiais nebus laikomi ir jų įnašai balanse bus perkelti į gražintinų pajų sąskaitą.
„Paramos“ Valdyba 4065(2)

I LAISVE

Kaunas, Duonelaičio 24.
REDAKCIJA interesantus priiminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.
ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siunčiant paštą) 1 mėn. užsakantiems 1 arba 2 egz. po 20 rb egzempliorius, užsakantiems daugiau kaip po 2 egz. — po 15 rb egzempliorius. Pinigus prašoma siųsti per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Zodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sąsk. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai darbo ieškantiems 2 rb, darbo siūlantiesiems 10 rb; pirki-mo ir pardavimo smulkūs skelbimai 15 rb; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimų 1 petito eilutė 4 rb. Skelbimai priimami administracijoje iš vakaro ligi 18 val.; prieš šventadienius ligi 15 val.

Laidžia a. a. b. „Spaudos Zodis“ Spausdina „Zaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Reikalingi vertėjai. Kreiptis: Kaunas, Sapiegos g. 6 nr., „Plunksna“ 3886(3)

Skubiai reikalingas sekretorius, mokas vokiečių kalbą. Plungė, „Lina Au-dinial“ 3921(2)

Palemone (netoli Kauno) mažam ūkiui su moderniais namais skubiai reikalinga sažininga tarnaitė. Sužinoti: Kaunas, Laisvės Al. Nr. 23a, b. 1. Telef. 23133. 3934(2)

Kaune esančiai įmonei reikalingas prityres radiotechnikas ir radiomon-teris. Atlyginimas apie 100 RM mėn. Pasiūlymus su nurodymais, kur anksčiau dirbta, siųsti Laisvės al. 59. Tech-nikinė Prekyba. 3928(2)

Reikalingas vokiečių kalbos moky-tojas. Siūlyti telef. 22665 nuo 18 val. 4050(1)

Parduoda, perka

Noriu pirkti vyrišką dviratį gerame stovyje. Ten pat parduodu rašomąją mašinėlę. Siūlyti: tel. 27017. 3931(2)

Priimame pardavimui ir parduoda-me įvairius daiktus, rūbus ir baldus. Komiso prekyba Prezidento g. 4a. 3825(5)

Perku įvairias radio dalis, lempas, anodo baterijas, nikelino ir elektros pečiukus, laikrodžių dalis ir įvairius radio aparatų matavimo įrankius. Už tinkamus vartoti daiktus moku geras kainas. Savanorių pr. 5, telef. 20039. 3808(12)

Pirksiu arifmometrą ir rašomąją mašiną. Kaunas, Laisvės al. 38, b. 4, tel. 21407. 4070(10)

Parduodama vyr. vid. ūgio frakas, salioninis bufetas — vitrina ir stalas. Prezidento g. Nr. 4, b. 2. 4072(1)

Pirksiu gerą vyrišką dviratį. Siūlyti: Laisvės al. Nr. 42, b. 1, tel. 28181. 3958(1)

Parduodamas naujas krep. medžia-gos kostiumas (mažam ūgiui). Mal-ronio g. 33, b. 4, tel. 28806. 3961(1)

Parduodamas anodinis radijo aparatas Philips 6 lempų. Tinkamas kai-mui. Kaukių al. 10, b. 4. 3962(1)

Parduodamas vaikų vežimėlis, elek-trinė plytelė ir čemodanas. Kaunas, Nemuno g. 28, b. 1. 3963(1)

Noriu pirkti dviratį su varomu mo-toriuku arba tik motoriku. Siūlyti raštu šio laikraščio adm. Nr. 4043. 4043(2)

Noriu pirkti namą. Siūlyti raštu šio laikraščio adm. Nr. 4044. 4044(1)

Parduodami užsleninių koklių kil-nojamai pečiukai, galima su dumtraukiais. Sužinoti: Minties Ratas 17 Nr. Telef. 27043. 4056(1)

Parduodama vyr. siuvamoji mašina „Original“, geram stov. Mickevičiaus 25 (krautuveje), tel. 20421. 4055(1)

Parduodamas karakulinis moteriš-kas puspaltis, vyriškas paltas ir švar-kas. Vytauto prosp. 39, b. 6, kieme baltas namelis. 4051(1)

Įvairūs

Adolfas Stankevičius tarnavo rau-donoj armijoje. Prieš karą buvo pirmojo Varėnojo. Kas matė ar girdėjo, prašau pranešti Stankevičiui Pranui, Italijos 5, b. 6. 3951(2)

Jaunas, 18 met. vaikas, balges 4 kl. progimnaziją mokas šiek tiek vo-kiškai, dirbes sąskaityboje, ieško at-tinkamos vietos (Kaune ar provincij-oje). Siūlyti iki pareikalavimo: Mari-jampolė, Asmens pažym. Nr. 76, arba pranešti K. Palaikienel, gyv. Kaune, Laisvės al. 34, but. 21. 3929(2)

Mokytojas duoda vokiečių k. pamokas. Siūlyti raštu „I Laisvė“ adm. Mokytojai. 3814(5)

52 m. prityres ūkvedys, su savo mašinomis, turįs daug prityrimo ūk-vedyboje, ieško darbo. Ukmergė, Del-tuvos 30, Kšenavičius, perduoti J. 3880(1)

Gabus, raštingas jaunuolis, mokas lietuvių, lenkų, rusų ir šiek tiek vo-kiečių kalbas, ieškau tarnybos—dar-bo. Siūlyti laikr. adm. dël „Laik. asm. liud. Nr. 625“. 3937(5)

Alfredas Žiugžda prašo atsiliepti broiui. 3941(2)

Didžiausias įvairių knygų ir gaidų įvairiomis kalbomis supirkimas kny-gyne „KAUNAS“, Savanorių pr. Nr. 1, Paskambinus 22576 arba 23842 vaikš-bove ir namus. 3935(3)

Tarnautojas ieško kambario su ap-šildymu ir baldais netoli miesto cen-tro. Siūlyti darbo valandomis. telef. 20339, Kancauskul. 4074(1)

Vokiečių jaunavedžiai ieško 1 arba 2-jų miebutųjų kambarių. Siūlyti laikr. adm. Nr. 3289. 4053(2)

Mokytojai skubiai reikalingas šiltas ir saulėtas kambarys. Siūlyti nuo 9—13 val. tel. 41479. 4073(1)

Išnuomojamas valkinams kambarys. Kestučio g. 14, b. 4, II aukšte iš kiemo. 4069(1)

Dingo Soboto Valerijono Telšių V. V. Gimnazijos 8 klasių baigimo atestatas, duotas 1929, VI. 20 d. Nr. 347. Radus jį prašau gražinti Telšių g-jal. 4059(1)

Savanorių prosp. Nr. 1 buvo įteiktas portretas su rėmais jam aptaisyti. Nurodytoj vietoj jį su nesuradusi, prašau atsiliepti, nes portretas yra man brangi atmintis. Lukšio g. 6, „Pienocentras“. 4057(3)

Skubiai mainau gerą radio aparatą į pusnaują vyrišką dviratį ir elektrinį prosą į vyr. rankinį laikrodį. Teirautis: Vokiečių g. 146 (jėjimas iš gatvės), nuo 9—12 ir 2—7 val. vak. 4064(1)

Reikalinga freizavimo ir obllavimo mašinos arba jų dalys. Siūlyti: Lais-vės al. 33, b. 12 (kieme), tel. 25364. 4058(1)

Pamesta moteriška juoda, odinė, kairės rankos, pirštine Savanorių pr. Sažiningas radėjas prašomas gra-žinti už atlyginimą. Mickevičiaus g. 25, tel. 20421. 4054(1)

Š. m. 19. XI. apie 16 val. pameciau Kaune juoda, odinė, kairės ran-kos, pirštine. Už gerą atlyginimą pra-šau gražinti, Kaunas, C. Paštas (Feld-post). Vokiečių lauko pšt. A. Norge-lal. 4049(1)

Jaunuolis, dirbes dešimtmetininko vie-toj, ieško to pačio ar atitinkamo dar-bo. Siūlymus siųsti: Savanorių pr. 44. 4048(1)

Valstyb. Malūnų ir Kepyklų Trestų; skubiai reikalingi malūnų monteriai ir buhalteriai Kaune, Ariogaloje, Joniškvyje ir kitur. Kreiptis darbo va-landomis į Tresto buveinę Laisvės al. Nr. 31b, II-ra aukšta. 4045(2)

XI. 25 vakare pamestas kišeninis laikrodis „Gearls Watch“ Dzūkų — Gedimino gatvių rajone. Radusį ma-loniai prašau paskambinti tel. 20877. 3953(1)

Reikalinga šeimininkė prie 2 asme-nų. Kreiptis: Raginės g. 32 (jėjimas iš kiemo) nuo 17—19 ir sekmdienį visa diena. 4061(2)

Rintas vyriškis ieško miesto cen-tre miebutoj šilto kambario su at-skiru įėjimu. Kaina nesvarbu. Siūlyti kasdien telef. 25245. 4046(1)

Du studentai ieško kambario prie šeimos. Siūlyti laikr. adm. 4052(1)

Galas komintern- no pinklėms

Užvakar Berlyne antikominterninio pakto galiojimas pratęstas dar penkeriems metams ir prie jo prisidėjo dar 7 Europos ir Azijos valstybės. Tuo būdu dabar vieningą frontą prieš komunizmą ir kominterną sudaro 13 valstybių. Tai yra šie valstybės: Vokietija, Italija, Japonas, Vakarų valstybių paramos. Mums tai yra juo labiau džiuginantis reiškinys, nes mes ant savo pačių kailio patyrėm, kas tai yra žydiškasis komunizmas ir ko jis steldė.

Daugiau negu 20 metų Maskvos valdovai ir kominternas vorai pynė tinklus, kaip į savo jungą pavergti visą Europą ir net visą pasaulį. Jų norai valdyti buvo neriboti. Siekdamį to tikslo, jie nesivairavo jokiais priemonėmis: varė, kur tik galėdami, šlykščiausia demagogija, kišosi į kitų valstybių vidaus reikalus, stengdamiesi jas iš vidaus ardyti, nesigailėjo lėšų kelti įvairiausius riaušius, streikus, sėti klaidinę neapykantą bei kerštą. Tokiais žygdarbiais kominternas per visą 20 metų tikrai pasižymėjo, tačiau, laimei, Europos tautos buvo per daug budrios ir atsargios. Todėl ir didžiausios bolševikų pastangos vis eidavo niekais. Tas dalykas kominterną kelis kartus privertė iš pagrindų keisti savo taktiką ir veikimo metodus, nors siekiamasis tikslas visuomet pasilikdavo tas pats.

Ir vis dėl to reikia konstatuoti, kad tie Maskvos valdovai ir kominternas vorai buvo dideli trumparegiai ir fanatiškai stauri politikai. Juk po ano Didžiojo karo Europa buvo labai nualinta, gerokai apvėriauta ir daugelis tautų Versalio diktato supančiotos. Be to, daugely valstybių atsirado didžiulės bedarbių armijos, buvo atsilikęs socialinių reikalų tvarkymas, tarp pasikėrių valstybių ir tautų likę daugybė visokių neišspręstų kvirčių ir t. t. Atrodo, kad palankesni sąlygų savo griaujamajai veiklai kominternas ir negalėtų trokšti. Jis per tūkstančių savo agentų ir stengėsi jas išnaudoti. Geriausiai tos jo pastangos buvo matyti tuose kraštuose, kur legaliai veikė kominternas sekcijos — tų kraštų komunistų partijos. Visą jų veiklą buvo Maskvos diriguojama ir jos pirmaisiai turėdavo ginti ir rūpintis „viso pasaulio darbininkų valstybės“ Sovietų Sąjungos, bet ne savo krašto reikalais, kurie dažnai būdavo diametriškai priešingi Maskvos reikalams. Tuo būdu komunistai darydavosi akalais Maskvos politikos įrankiais. Ryškiausiai tai buvo matyti Prancūzijoje, kurios, anot pačių prancūzų, parlamente sėdėjo keliasdešimt Maskvos agentų. Ir kaip tik kominternas ir prancūzų komunistai kalti, kad Prancūzija taip greitai žlugo. Per dvidešimt metų jie ten sabotavo ir kailiojo baslius ir valstybės vežimo ratus, kad tik kiltų visokios suirutės, riaušės, ir pagaliau komunistinė revoliucija. Dar skaudesnio smūgio susilaukė Ispanija, kur kominternas išprovokavo pilietinį karą pareikalavo kelių milijonų žmonių gyvybių ir buvo labai sugriautas bei nualintas visas kraštas. Panašiai kominternas ilgus rankos buvo juntamas ir kitų valstybių vidaus gyvenime. Ir vis dėl to niekur Europoje be nelaimingos Rusijos komunistams nepasisekė paimti į savo rankas valdžios.

Pagal naują matydami, kad vien iš vidaus ardydami, valstybės nesulauks norimų rezultatų, ypač dar kai praėjusį dešimtmetį daug kur jų veiklai buvo energingai pasipriešinta, kominternas vadovai uoliai rengėsi būsimam karui, po kurio esą tikriausiai jie tiksiai pasaulio valdovai. Tam tikslui visa milžiniškosios Sov. Rusijos pramonė dirbo, kalė ginklus ir jų prikalė, kaip dabar iš vokiečių kariuomenės vadovybės pranešimu sužinojome, nepaprastą daugybę. Visa komunistų pavergtoji ir išnaudojamoji Rusija, alkama ir skurdama, ginklavosi ir militarizavosi. Prasidejęs šiam dideliame karui, kominternas vorai trynė iš pasitenkinimo rankas ir garbino „mudrą-

SSSR sutriuškinus, Europa pasidaro nepriklausoma

Von Ribbentropo kalbos atgarsiai. Ties Sidi Rezek angliai apsupti ir sunaikinti

Telefonu iš Berlyno

Politinis Berlyno dėmesys koncentruojasi aplinkui didelę politinę kalbą, kurią pasakė Reicho užsienių reikalų ministeris von Ribbentrop per priėmimą, suruoštą užsienių svečiams Kaiserhofo viešbutyje. Politinė šitos kalbos reikšmė laikoma juo didesnė dėl to, kad ji buvo pasakyta akivaizdoje kelio likos Europos valstybių vyrų; jis kalbėjęs viso Europos kontinento vardu, paliesdamas svarbiuosius to kontinento politikos klausimus. Ypačingai nurodoma į tą von Ribbentropo kalbos vietą, kurioje buvo pažymėta, kad, Sovietų Sąjungą sutriuškinus, Europoje bus sunaikintas paskutinis anglių sąjungininkas; tuo būdu militaristai Europą pasidarys nepalaužiama. Šovietų sutriuškinimas ir ūkinį atžvilgiu turis lemiamos reikšmės, nes Sovietų Sąjungos pramonė ir ūkis bus įjungta į Europos ūkį ir tuo būdu Europa pasidarys visais atžvilgiais savarankiška ir nepriklausoma nuo kitų kontinentų. O tai reiškia, kad Europa bus nugalima. Šitos padėties negalės

pakeisti nei Amerika nei savo dabar teikiama parama, nei dargi savo eventualiu įstojimu į karą. Tačiau svarbiausias dalykas von Ribbentropo kalboje buvo tai, kad jis pareiškė, jog gimstanti skausmuose Naujoji Europa, jei bus reikalingas galės kariauti, kad ir 30 metų. Tai reiškia, kad oficialiuose vokiečių sluoksniuose skaitomasi su labai ilgo karo galimumu. Bet ir tuo atveju Europos niekas negalės palaikti, o visos Churchillio viltys ir spekuliacijos apie revoliuciją Vokietijoje ir jos užimtuose kraštuose esančios nieku nepagrįstos ir juokingos. Gimstantis skausmuose Naujajai Europai galutinė pergalė esanti visiškai tikra.

Wilhelmstrassės sluoksniai sako, si nieko neturi pareikšti prie von Ribbentropo kalbos, nes bet kokie komentarai būtų tik jos reikšmės sumažinimas ir aiškumo užtemdymas. Kai kurie žurnalistai paklausė, kam, esą, reikėjo pratęsti anti-

kominterno pakta, jeigu bolševizmas, kaip teigiama vokiečių oficialiuose sluoksniuose, baigiamas triuškinuti. Wilhelmstrassės sluoksniai autoritetingai pareiškia, kad bolševizmo sutriuškinimas fronte dar nesąs lygus galutiniam bolševizmo sunaikinimui. Bolševikų propaganda ir griaujamasis darbas daugelyje valstybių dar ir dabar varomas toliau. Mes turim, sako, ryškų pavyzdį, kaip Rusija po 1917 metų pasiskelbė oficialia bolševizmo valstybe; tokių valstybių esą ir daugiau. Antikominterninis paktas kaip tik sujungė Europos valstybes, kad apsugotų visą Europą nuo to pavojaus.

Oficialiai pareiškama, kad esą Berlyne užsienių reikalų ministeriai busią skyrium asmeniškai priimti von Ribbentropo, kad pasikeistų nuomonėmis ryšium su von Ribbentropo pasakytąja kalba. Trečiadienį vakare visus antikominterno pakto dalyvius priėmė Reicho

marsalas Hermann Goering. Ketvirtadienį, kaip jau minėta, jie visi bus priimti Frererio. Ar bus išleistas koks nors manifestas, nežinoma; oficialūs sluoksniai to nepatvirtina.

Čia dabar laukiama von Ribbentropo kalbos atgarsių iš užsienių.

Komunistų teroristų veikimas Balkanuose nesiliauja. Galace, Rumunijoje, buvo sušaudytas vienos grupės vadas Kulikovskis. Bulgarijoje, Skoplje, prijungtoje iš Jugoslavijos, sušaudyti penki komunistai, o du nuteisti 15 metų už bandymą su kulkosvaizdžiais ir granatomis užpulti vieną kariuomenės dalinį. Vitolijoje trys komunistai nuteisti mirti už mėginimą susprogdinti svarbų tunelį. Belgrade išeinąs laikraštis „Odnova“ praneša, kad Bosnijoje tarp serbų savanorių ir komunistinių partizanų įvyko mūšiai, kurie truko net dvi dienas. Juose užmušti 107 komunistai teroristai, 36 sužeisti ir 173 paimti į nelaisvę. Jų centrinė, kaip rašo minimas laikraštis, esanti Rošau kalnuose. Tie teroristai esą vadovaujami iš Montenegro.

Kariniai Berlyno sluoksniai pažymi, kad Maskvos fronte operacijos vyksta labai sėkmingai. Vokiečių kariuomenė vis labiau artėja prie Maskvos, supdama ją iš šiaurės ir pietų. Dėl kautynių Libijoje reiškiamas pasitenkinimas. Tie mūšiai vyksta labai sėkmingai. Italų pranešimas byloja, kad ties Sidi Rezek apsupti anglių daliniai sunaikinti, paimta apie 5000 belaisvių, tarp jų du generolai — Sperling ir Armstrong, be to, amerikiečiai stebėtojai ir daug anglių bei amerikiečių žurnalistų. — Smarkūs mūšiai daugelyje Libijos vietų eina toliau: po didelių kautynių angliai užėmė Gvolio oazę.

DR. P. A.

Visame krašte organizuojamos rinkliavos Savitarpinei Pagalbai

Pagal Pirmojo Generalinio Tarėjo patvirtintą aukų rinkimo planą, Savitarpinei Pagalbai leidžiama rengti rinkliavas pinigais ir daiktais. Vyr. Komitetas skelbia, kad pinigų rinkliava dėžutėmis visuose mūsų krašto miestuose, miesteliuose ir bažnytkaimiuose turi būti įvykdyta gruodžio mėn. 7 d.

Aukų rinkimą vietose turi suorganizuoti Savitarpinės Pagalbos miestų, apskričių ir valsčių komitetai. Vietose gali būti sudarytos aukų rinkimo komisijos iš pakviestųjų visuomenės atstovų. Aukų rinkimo vieta (miestas ar miestelis) suskirstoma rajonais. Prie atskirų vietų, kur yra didelis žmonių judėjimas, reikia įtaisyti staliukus, išpuoštus Savitarpinės Pagalbos inicialais, atitinkamais paveikslais ir pan. Valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai visas surinktas aukas perduoda Apskričių Komitetams, o šie tas aukas imoka kartu su savo surinktomis į savo einamąsias sąskaitas bankuose.

Nuo gruodžio 7 d. iki 15 d. Vyr. Savitarpinės Pagalbos Komitetas nustatė didžiąją rinkliavą visame krašte daiktais ir pinigais pagal aukų lapus. Šios rinkliavos metu aukos pinigais ir daiktais renkamos miestuose, miesteliuose, bažnytkaimiuose, kaimuose, gatvėse, įstaigose, įmonėse ir privačiuose butuose. I aukų rinkimo darbą įtraukiama visa visuomenė. Šią didžiąją rinkliavą taip pat organizuoja vietos Savitarpinės Pagalbos Komitetai. Ispėjama, kad kiekvienas rinkėjas turi turėti su savimi vietos savivaldybės patvirtintą įgaliojimą aukoms rinkti.

Aukos daiktai ir pinigai gali būti priimamos tiesiog iš aukotojų Savitarpinės Pagalbos Komitetu. Surinktu aukų negalima naudoti jokioms išlaidoms padengti. Tos aukos tegalės būti skirstomos tik Vyriausiojo Savitarpinės Pagalbos Komiteto nustatyta tvarka.

Atskaitymai iš tarnautojų, darbininkų ir atskirų asmenų uždarbio. Vyriausiasis Savitarpinės Pagalbos Komitetas, susitaręs su atitinkamais valdžios organais, kviečia visus tarnautojus, darbininkus ir laisvų profesijų asmenis tris kartus į metus aukoti Savitarpinei Pagalbai ne mažiau kaip vienos dienos uždarbi. Šitoji rinkliava daroma lapkričio, sausio ir kovo mėnesiais. Įstaigos, kurios nespės iš savo tarnautojų aukas su-

ją „Stalno politiką“, kuri pagaliau privesianči prie pasaulinės revoliucijos. Karo sudarytąją politinę situaciją jie s'engėsi kuo daugiausiai išnaudoti: apiplėšė narsiąją Suomiją ir Rumuniją, užgrobė Pabaltijo kraštus, ir Molotovas išdidžiai kalbėjo, kad jie privertę kapitalistinį pasaulį susispausti.

Tačiau ir ši kartą, kaip ir per visą 20 metų, kominternas specialiai prašė pro šalį. Jų užmačios buvo laiku išsifruotos ir energingai pastotas kelias. Užtuot su savo apdriskusiomis gaujom's žygiavę į Berlyną ir toliau į Vakarų Europą, dabar jie turi neš į kailį iš pačios kominternos sostinės Maskvos.

Vokiečių ir jų sąjungininkų ginklas sukapojo visas kominternos išskleistas pinkles, o dabar pasirašytasis paktas bet kokią kominternos įtaką Europoj visai likviduoja.

rinkti mokant jiems atlyginimą už lapkričio mėn., išimties keliu tai galės atlikti gruodžio mėn.

Darbininkų ir tarnautojų aukos pinigais, įmonėse ar įstaigose surenkamos atlyginimą išmokant. Surenkamos atlyginimą išmoka. Surinktus pinigus, ten kur yra bankas, jau kita dieną reikia įmokėti į atitinkamos apskrities Sav. Pagalbos Komiteto einamąją sąskaitą. Miestų Savitarpinės Pagalbos Komitetai turi turėti savo einamąsias sąskaitas, į kurias imokamos tuose miestuose surinktos aukos. Tada liečia Vilnių, Kauną, Šiaulius ir Panevėžį.

Kur nėra bankų, surinktus pinigus kartu su aukų lapais artimiausiu laiku reikia atiduoti betarpiu ar pasiūsti paštu savo apskrities Savitarpinės Pagalbos Komitetui.

Iš atskirų aukotojų, gyvenančių iš savarankaus darbo, aukos surenkamos vietos Savitarpinės Pagalbos Komitetu įgaliojimų aukų rinkėjų. Šiu asmenų sąrašą apskričių, miestų ir valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai sudaro, pasizėmami atitinkamų įstatų nurodymais.

Ūkininkų aukos pinigais. Vyriausiasis Savitarpinės Pagalbos Komitetas, susitaręs su atitinkamais valdžios organais, kviečia valstybinių ir privačių ūkių valdytojus, savininkus ir nuomininkus paaukoti ne mažiau kaip po 0,25 RM nuo kiekvieno valdomo la Savitarpinei Pagalbai. Iš ūkininkų šitokio didumo aukos bus renkamos du kartus per metus: gruodžio ir vasario mėnesiais. Aukas iš ūkininkų turi rinkinti valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai per seniūnus.

Provincijos Savitarpinės Pagalbos Komitetams aukų rinkimo taisyklės jau išsiųstos.

Vietos komitetams paliekama visišką iniciatyvą įsivė surinkti kuo daugiausia aukų ir kitais būdais, nei čia nurodytais (pav., ruošiant koncertus, sporto rungtynes, įsirengiant čiuožyklas ir t.t.).

SAVITARPINĖS PAGALBOS KAUNO MIESTO KOMITETAS PRADĖJO DARBĄ

Kauno Burmistro p. Palčiausko iniciatyva, lapkričio 25 d. Miesto Savivaldybėje įvyko pasitarimas, kuriame sudarytas Savitarpinės Pagalbos Kauno miesto komitetas. Į komitetą įėjo pirmininku kpt. St. Jasinskas, vicepirmininku J. Pikėlingis, reikalų vedėju Pr. Jakubauskas ir nariais: p. V. Bankauskienė, plk. Pr. Seladžius, kun. S. Morkūnas ir V. Kemežys. Sudarytos keturios sekcijos: 1) aukų rinkimo, 2) aukų skirstymo, 3) ūkio ir pagelbinių šalpos įstaigų ir 4) propagandos. Komitetui suteikta teisė, reikalui esant, į sekcijas kooptuoti pagelbinių jėgų.

Savitarpinės Pagalbos Vyriausiojo Komiteto pirmininkas plk. Naujokas painformavo susirinkusius apie Vyriausiojo Komiteto darbą. Nustatyta, kad Miesto Komiteto sekcijų vadovai trumpiausiu laiku paruoš savo darbo planą ir komitetas tuojau jį įvykdyt, siekdamas paremti vargo ir nelaimės ištiktuosius.

VILNIAUS MIESTO SAV. PAGALBOS KOMITETAS

Viceburmistras ats. mį. Grigas — pirmininkas, kun. Bieliauskas, red. R. Mackonis, dir. Dr. Trukanas ir Soc. Apsaugos Įstaigos vedėjas Baublys —

nariai. Be jų, į šį komitetą įeina po vieną vietos lenkų ir baltgudžių visuomenei atstovai. (N.L., Nr. 138).

SAVITARPINĖS PAGALBOS VILNIAUS APS. KOMITETAS:

Pirmininkas — Jonas Virbalis, reikalų vedėjas — Stepas Tisiškis; nariai: dir. Jonas Bertašius, kun. Ed. Basys, Petras Stakauskas, Jonas Bondanavičius ir Romualdas Venckavičius.

VYR. SAVITARPINĖS PAGALBOS KOMITETO BŪSTINĖ

nuo lapkričio mėn. 25 d. yra Kaune, Kęstučio g. 6, tel. 23124. Einamoji sąskaita Lietuvos Banke (Kaune) 160067.

KRONIKA

LIETUVIŲ KARIAI ŽUVE KAUTYNIŲ METU SU BOLŠEVIKAIS

Vilniaus savisaugos dalių štabas yra gavęs iš patikimų šaltinių žinių apie šiuos lietuvius karius, žuvusius ar dingusius kautynėse su bolševikais.

1. Eil. Baltrušaitis, 297 šaulių pulko, birželio 24 d. kautynėse su bolševikais dingo be žinios, vykdydamas uždavinį.
2. Virš. Juozas Jonuška, sūnus Adomo, 215 artil. pulko, žuvo birželio 23 d. kautynėse su bolševikais.
3. Kpt. Povilas Kaladė, Vilniaus pėstininkų mokyklos, birželio pabaigoje bolševikų nukautas kelyje tarp Pastovių ir Glubokos.
4. Eil. Bronius Kiškiūnas, 618 artil. pulko, bolševikų sušaudytas pirmomis karo dienomis.
5. Eil. Mykolas Krašenka, 618 artil. pulko, bolševikų sušaudytas karui prasidėjus.
6. Pusk. Antanas Orentas, 294 šaulių pulko, paleistas prieš karą į atsargą ir suimtas, vėliau iš Lukiškių kalėjimo dingęs be žinios.
7. Eil. Sablinskis, 294 šaulių pulko, pirmomis karo dienomis bolševikų politruko nužudytas.
8. Eil. šoferis Serebinskas, 17 divizijono mokomosios kuopos. Žuvo pirmomis karo dienomis už Molodečnos.
9. Eil. Vincas Starikas, kilęs iš Paknestės km., Surviliškio vls., bolševikų nužudytas Lancių km., Prozorų vls., Gluboko aps. Palaikytas ten pat prieš vieškelio netoli kapinių.
10. Virš. Valiulis, 618 art. p., pirmomis karo dienomis bolševikų nukautas fronte.
11. Eil. Vyt. Bortkevičius, 184 šaulių div., birželio 24 dieną dingo be žinios, vykdydamas kautynių uždavinį su bolševikais Varėnos poligone.

Kas turėtų apie šiuos žuvusius ir dingusius karius tikresnių ar papildomų žinių, prašomi apie tai pranešti Vilniaus apygardos savisaugos dalių štabui (Vilnius, Jėzuitų g. 3).

(Fig. N. Lietuva, Nr. 125)

DVI PREMIJEROS VILNIAUS MIESTO TEATRE

Pirmoje gruodžio mėn. pusėje bus H. Kleisto „Sukulto asočio“ premjera. Stato režisierius Juknevičius. Dailininkas Palaima.

NAUJOS ALAUS KAINOS

Generalinis Komisaras Kaune Lietuvos generalinei sričiai naujai nustatė alaus kainas. Tos kainos buvo nustatytos atitinkamai valdinių įstaigų padarytiems kainų pakėlimams žaliavai ir gamybai. Už ¼ litro sandėlinio alaus, kuriame yra nemažiau kaip 9% pagrindinės medžiagos kiekio, nustatyta išpilstant pardavimo kaina valgyklose 0,36 RM. Alus buteliuose bus parduodamas krautuvėse po 0,60 RM už litrinį butelį. Tuo būdu išlyginamas iki šiol buvęs nelygumas tarp gamybos išlaidų ir pardavimo kainos. Tą išlyginimą gali kontroliuoti tik atitinkamas Reicho komisaras arba Generalinis Komisaras. Kas be leidimo pakelia buvusias iki šiol kainas, nusižengia atitinkamiems potvarkiams ir bus griežtai baudžiamas.

UZTEMĐYMAS

šandien nuo 16.25 iki 7.57 val.

V. D. U. TECHNOLOGIJOS FAKULTETAS SKELBIA KONKURSA

kandidatams teorinės elektrotechnikos, techninės elektronikos ir aukštos įtampos technikos pagrindų kursams dėstyti Elektrotechnikos katedroje vyr. mokslo personalo teisėmis. Kandidatai, turį atitinkamą pasiruošimą suminėtiems dalykams lietuvių kalba dėstyti, prašomi iki 8 m. gruodžio mėn. 20 d. paduoti prašymą Technologijos fakulteto raštinėn (Gedimino g. 40).

Prie prašymo pridėti curriculum vitae ir cenzo bei stažo dokumentus. Smulkesnės sąlygos galima sužinoti Fakulteto raštinėje (telefonas 20131—20133). 3909(3)

Pradėtas mokslas Rygos Universitete

„Deutsche Zeitung im Ostland“ (Nr. 109) praneša, kad šiomis dienomis buvęs pradėtas mokslas kai kuriose Rygos Universiteto fakultetuose ir Mintaujos žemės ūkio Akademijoje. Praėjusį penktadienį buvęs pradėtas darbas medicinos ir veterinarijos fakultetuose. Dėl darbo pradžios kituose fakultetuose dar nesą tikrų žinių.

Gruodžio pradžioje galėsią laukti egzaminus tie studentai, kurie juos pradėję bolševikų laikais. Jiems busią išduoti nauji diplomai.